

Tiedonvapauden erot: Suomi, Kiina & Yhdysvallat

Tom Kurenmaa

Tekijä(t) Tom Kurenmaa	
Koulutusohjelma Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Tiedonvapauden erot: Suomi, Kiina & Yhdysvallat	Sivu- ja liitesivumäärä 40 + 3
<p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tehdä määrällinen tutkimus, jossa vertaillaan tiedonvapautta kolmen täysin erilaisen maan välillä.</p> <p>Opinnäytetyön teorian ensimmäinen osa käsittelee mitä tiedonvapaus on ja mitä siihen liittyy. Teorian toisessa osassa rajataan tiedonvapaus kahteen tutkittavaan aiheeseen: Sensuuri & Yksityisyys, jotka avataan käsitteinä teoriapuolen lopussa.</p> <p>Tutkimusosuus on suoritettu maa kohtaisesti yksi kerrallaan etsimällä kirjallisuutta maista, liittyen sensuuriin ja yksityisyyteen. Suuntaa antavien aiheiden kuten; Median sensuuri internetissä, Internetin käyttöä koskevien lakien ja lainsäädäntöjen suuntaukset & Yksilöiden seuranta ja sananvapauden esto; avulla voidaan koota isompi yhtenäinen kuva verrattavista maista.</p> <p>Kaikkien maiden tutkinnan jälkeen käydään läpi tutkimuksen tuloksia, vertaillen maidenvälisiä eroja ja mahdollisia yhtenäisyyksiä. Opinnäytetyön loppuun käydään läpi mihin johtopäätöksiin päädyin.</p> <p>Tutkimuksen tuloksista selvisi, että vaikka kaikilla kolmella on eri käsitys maidensa tulevaisuudesta, silti maiden välillä löytyy eritavoilla toteutettuja yhtenäisyyksiä. Kiinalla ja Yhdysvalloilla varsinkin on erittäin paljon yhteistä, vaikka ne ovat kuin toistensa vastakohtia. Internetiä koskevista lakisäädännöistä päättäminen on avain asemassa, koska huonosti laaditut lakisäädökset voivat avata oven sensuurin kasvamiseen ja yksityisyyden suojan kaatoamiseen.</p>	
Asiasanat Tiedonvapaus, Sensuuri, Yksityisyys, Internet, Sosiaalinen media.	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Pääsy internetiin.....	3
3	Sensuuri.....	4
3.1	Tekninen suodatus.....	5
3.2	Teknisen suodatuksen menetelmät.....	6
4	Yksityisyys	9
5	Tiedonvapauden erot maittain	11
6	Suomi.....	12
6.1	Johdanto	12
6.2	Sensuuri.....	13
6.3	Yksityisyys	15
6.4	Tiedonvapauden kannatus	16
7	Kiina.....	18
7.1	Johdanto	18
7.2	Sensuuri.....	19
7.3	Yksityisyys	23
7.4	Tiedonvapauden kannatus	24
8	Yhdysvallat.....	27
8.1	Johdanto	27
8.2	Sensuuri.....	29
8.3	Yksityisyys	32
8.4	Tiedonvapauden kannatus	33
9	Tutkimuksen tulokset.....	35
9.1	Huomattavin eroavaisuus maiden välillä?	35
9.2	Muita merkittäviä eroja	36
9.3	Löytyisikö yhteneväisyyksiä?	37
10	Johtopäätökset.....	39
10.1	Mitä tuloksista voi päätellä?	39
11	Liitteet	58
11.1	Liite 1. WeChat sensuroitu tili.....	58
11.2	Liite 2. Avainsanat.....	59
11.3	Liite 3. Kuvitteellinen symboli ruoho mutahevosesta	60

1 Johdanto

Sensuuri on ikivanha käsite, joka voidaan ajoittaa Roomaan ennen ajanlaskun alkua. Muinaisissa yhteiskunnissa uskottiin, että valtion kuuluu muokata yhteiskunnan moraalista ja poliittista tapaa ajatella. Kreikkalaisen filosofi Sokrateen ajattelutapa oli haastaa ihmisten tietämättömyys. Hänet tuomittiin myöhemmin oikeudenkäynnin kautta kuolemaan kreikkalaisten nuorten mielten korruptoinnista ja aktiivisesta toiminnasta Jumalaa vastaan. Sokrateen aatteet perustuivat siihen, että viisautta on se, kun henkilö tiedostaa oman tietämättömyytensä ja alkaa ihmetellä ja kysellä. Sokrateen kuolema on historian tunnetuimpia esimerkkejä sensuurista: muinaisen Kreikan valtion äärimmäinen tapa sensuroida Sokrateen filosofinen aate tapahtui langettamalla hänelle kuolemantuomio.

Halki historian sensuuria on käytetty työkaluna, jolla estetään vapautta puhua tai jakaa informaatiota. Sensuuria on usein käytetty vahvistamaan poliittista jalansijaa hiljentämällä opposition mielipide. Vuonna 1766 Ruotsista tuli maailman ensimmäinen maa, jossa lehdistön vapaus lisättiin perustuslakiin. Myöhemmin vuonna 1774 kuningas Gustav III mahdollisti kuninkaalle vallan päättää, mitä voidaan julkaista. Kuninkaan salamurhan jälkeen lakia muokattiin pikkuhiljaa vuoteen 1810 asti, jolloin se sai nykyisen muotonsa. Muutokset huomioiden se on säilynyt nykypäivään yhtenä Ruotsin perustuslain kulmakivenä. (Sweden.se 2020.) Näinä vuosina Suomi, joka oli tuolloin Ruotsin alaisena, noudatti samoja lakeja ennen joutumistaan Venäjän keisarikunnan vallan alle, jolloin lait sensuurin suhteen taas kiristyivät. Suomen oma sananvapauden laki astui voimaan Suomen perustuslain 11.6.1999/731 myötä maaliskuussa vuonna 2000. Poliittista sensuuria näkee vielä nykypäivänäkin monien valtioiden käytössä, tunnetuimpina esimerkkeinä Kiina ja Pohjois-Korea.

Ilmaisunvapaudella tarkoitetaan oikeutta vastaanottaa ja levittää tietoa kaikkien ilmaisukanavien kautta. Nykypäivänä, kun suurin osa ihmisten kommunikoinnista tapahtuu internetin välityksellä, käytetään termiä "tiedonvapaus" tai "tiedonsaantivapaus", joilla viitataan ilmaisunvapauteen internetissä. Eri valtioilla on erilaiset lait tiedonsaannin vapauden suhteen. Niiden kaikkien perustarkoituksena on kuitenkin varmistaa, että hallitukset lain mukaan jakavat ja tarjoavat pääsyn niiden hallussa olevaan tietoon kaikille, jotka sitä pyytävät. Tiedon vastaanottamisen ja levittämisen oikeus on osa ilmaisunvapautta Yhdistyneiden kansakuntien Kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen artiklassa 19. (YK KP-sopimus 217A/1948; Suomen valtiosopimus 8/1976.) Samassa sopimuksessa artikla 17 koskee ihmisten oikeutta yksityisyyteen. Tiedonvapaus ja oikeus yksityisyyteen ovat usein liitoksissa toisiinsa.

Nykypäivänä yli puolella maailman väestöstä on mahdollisuus käyttää internetiä päivittäin. Valtioiden ja muiden organisaatioiden on entistä helpompaa vaikuttaa ihmisten mielipiteisiin ja tapaan ajatella, koska suurin osa informaatiosta saadaan internetin välityksellä. Valtiot ja yritykset eivät vain aja omia etujaan esimerkiksi sensuroimalla negatiivisia uutisia, joiden tarkoitus on saada heidät näkymään huonossa valossa. Ne myös vakoilevat yksittäisiä henkilöitä ja heidän jokapäiväistä käyttäytymistään verkossa. Isot teknologiayritykset keräävät dataa ihmisistä ja luovuttavat nämä valtiolle, joka puolestaan vakoilee ihmisten käyttäytymistä tämän datan perusteella. Vuoden 2013 Yhdistyneiden kansakuntien Genevessä käydyssä korkean neuvoston kokouksessa käsiteltiin erikoisesittelijä Frank La Ruen kirjoittamaa raporttia valtion internetin valvonnasta. Raportti kertoo selvästi, että valtion levinnyt vakoilu ja datan kerääminen ei pelkästään riko ihmisoikeuksia vaan dataa kerätään myös työkaluksi, jonka avulla voidaan esimerkiksi tarkkailla yksittäisiä journalisteja. Valvonnan avulla voidaan myös sensuroida mielipiteitä ja ideoita tai ennaltaehkäistä tietystä aiheesta käytävää keskustelua kokonaan. (YK-kokous 2013.)

Maista, joissa internetin käyttöä valvotaan ja sensuroidaan aktiivisesti, tulee ensimmäisten joukossa varmasti mieleen Kiina. Kiinan internetin sensuuri on jatkuvasti uutisissa median silmätikkuna, toisin kuin jotkut Euroopan maat tai Pohjois-Amerikka. Reporters Without Borders on voittoa tavoittelematon yhdistys, joka on vuodesta 2012 pitänyt listaa "World Press Freedom Index", jossa maailman valtiot luetteloidaan niiden tiedonvapauden mukaan: mitä vähemmän pisteitä, sitä parempi tiedonvapaus. Vuoden 2020 listalla Suomi sijoittui toiseksi heti Norjan jälkeen pisteillä 7,93. Yhdysvallat löytyy listalla sijalta 45, 23,85 pisteellä. Kiina on listan neljänneksi viimeisin maa pisteillä 78,48. Kiinalle hävisi vain kolme selkeää diktatuuria, Eritrea, Turkmenistan ja Pohjois-Korea. (rfs.org 2020.)

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on selvittää, kuinka paljon tiedonvapaudessa on eroja Kiinan, Yhdysvaltojen ja Suomen välillä. Yksi näistä on WPFI-listan häntäpäässä, yksi suhteellisen kärjessä ja yksi toiseksi korkeimmalla sijalla. Kiina ja Yhdysvallat ovat kaksi maata, joista raportoidaan ehkäpä eniten uutisissa negatiivisessa valossa, kun taas Suomesta julkaistut uutiset maailmalla ovat usein positiivisia. Tapahtuuko Suomessa yhtään sensuuria ja miten yksityisyyteen liittyvät asiat on hoidettu Kiinaan ja Yhdysvaltoihin verrattuna? Kiina on lähiaikoina ollut valokeilassa COVID-19-viruksen ja Hong Kongin protestien vuoksi. Miten Kiinan sisäinen tieto eroaa muusta maailmasta? Yhdysvaltoja koskevaa uutisointia on dominoidut COVID-19 lisäksi presidenttivaalit ja lukuisat Black Lives Matter- ja poliisien vastaiset protestit ja niistä syntyneet mellakat. Yhdysvalloissa näistä aiheista on uutisoitu monessa eri mediassa, ja monet näistä maalaavat vastapuolen puolueellisesti syylliseksi kontrolloiden kuluttajien mielipiteitä. Kuinka tämänkaltainen uutisointi eroaa Suomesta tai Kiinasta?

2 Pääsy internetiin

Monille ihmisille kehittyneissä valtioissa, joissa internetin käyttö on jokapäiväistä, voi olla vaikeaa muistaa, että internet konseptina ei ole kovinkaan vanha. Internetin kehittäminen alkoi 1990-luvun alussa ja lähti pian räjähdysmäiseen kasvuun. Vuoteen 2000 mennessä yli puolet Pohjois-Amerikan väestöstä oli verkossa. Euroopassa yli puolet väestöstä oli internetissä vasta vuoden 2008 jälkeen, ja Itä-Aasiassa vasta vuonna 2015. (worldbank.org 2020.)

The World Bankin eli YK:n erityisjärjestö Maailmapankin keräämän datan mukaan Suomessa 87,5 % ihmisistä käyttää internetiä. Yhdysvaltojen vastaava luku on 87,3 %, kun taas Kiinassa vain 54,3 %. Vaikka Kiinan luku on prosentuaalisesti muihin kehittyneisiin maihin nähden suhteellisen pieni, se tarkoittaa silti sitä, että Kiinassa oli noin 765,3 miljoonaa internetin käyttäjää. Luvut perustuvat vuoteen 2017, jolloin viimerksi kaikista maista on kerätty dataa.

Pelkät numerot internetin käytöstä eivät kerro täysin, kuinka monta käyttäjää kussakin maassa on, sillä määritelmät eivät ole täysin tarkkoja. Käyttäjä tarkoittaa esimerkiksi mahdollisuutta käyttää internetiä, eikä yksittäistä henkilöä. Internetin mobiiliin käyttö antaa hie- man tarkemman kuvan kokonaisuudesta erityisesti Kiinan kohdalla, sillä Kiinassa suurim- malla osalla ihmisistä mobiili on ensisijainen internetin käyttötapa. (Statista.com 2018.) Vuonna 2018 noin 98 % Kiinan internetin käyttäjistä oli mobiilikäyttäjiä, eli lähteestä riip- puen noin 800 miljoonaa ihmistä. On turvallista olettaa, että 4G- ja 5G-verkkojen levitessä tämä luku jatkaa kasvamistaan tasaiseen tahtiin ja Kiina ottaa hiljalleen muut kehittyneet maat kiinni. Arvioiden ja ennusteiden mukaan Kiina tulee vain kymmenessä vuodessa lä- hestulkoon tuplaamaan mobiili-internetin käyttäjien määrän vuoden 2015 644 miljoonasta käyttäjästä. Vuonna 2025 käyttäjiä olisi Statistan ennusteen mukaan jopa 1,134 miljardia. (Thomala 2020.)

Vertailun vuoksi on tärkeää osoittaa, että Suomella, Yhdysvalloilla ja Kiinalla on yhteistä se, että suurimmalla osalla asukkaista on mahdollisuus käyttää internetiä päivittäin. Miten internetin käyttö sitten eroaa näissä valtioissa toisistaan, on täysin maakohtaista ja tekee tiedonvapauden vertailusta mielenkiintoista.

3 Sensuuri

"Sensuuri on moraalinen tai lainsäädännöllinen prosessi, jolla yhteiskunta suostuu rajoittamaan sitä, mitä yksilö voi tehdä, sanoa, ajatella tai nähdä. Sensuuri on yksi parhaimmista tavoista tukahduttaa yksilöiden oikeutta ilmaisunvapauteen. Kaikissa yhteiskunnissa on sensuurimuotoja, jotka ovat tehokkaita vain riittävän uhan ja rangaistuksen ankaruudella sensuurisäännön rikkomisesta." (Depken II 2006.) Traditionaalinen sensuuri ennen internetin kehittämistä tarkoitti esimerkiksi sitä, että sanomalehdissä ei saanut julkaista tiettyjä artikkeleita, tai että viranomaiset systemaattisesti poistivat tietyistä aiheista kirjoitettuja kirjoja kirjastoista ja polttivat kirjat tai kielsivät koulujen opetuksen aiheesta. Sensuurin lievempiä muotoja ovat esimerkiksi ikärajat tuotteissa ja palveluissa. Sensuurin perustelu on lähestulkoon aina maskeerattu yhteiskunnan yleisen hyvinvoinnin parantamiseksi. Monesti sensuurin taustalla sen perustelluista syistä huolimatta on eri poliittiset näkemykset ja tavoitteet.

Internetin kehityksen myötä sensuuri ei rajoitu vain näihin vanhempiin medioihin. Ihmisten kyky saada tietoa on moninkertaistunut, koska yli puolella maailman ihmisistä on mahdollisuus käyttää internetiä ja sen tuomaa vapautta etsiä tietoa käyttäen puhelimia, tabletteja, tietokoneita tai jopa jääkaappeja ja muita IOT-laitteita. Internet-sensuuria on käytetty lähestulkoon heti internetin kehittämisestä lähtien. Maittain internetin sensuuria on perusteltu esimerkiksi yleisen turvallisuuden parantamisella, rasismien ja vihapuheen poistamisella tai nuorten lasten suojelulla.

Internetin sensuuri koostuu kolmesta eri tavasta: sosiaalisesta, poliittisesta ja teknisestä suodattamisesta (Roberts – Zuckerman – Palfrey 2009). Sosiaalinen suodattaminen tarkoittaa itse sensuuria ja on usein kaikista tehokkain sensuurin muoto. Sosiaalinen painostus välttää tiettyjä aiheita ja niihin liittyvää tietoa riittää jo usein estämään käyttäjän lisätiedon hakemisen. Kun sosiaalinen suodattaminen pettää, siirrytään käyttämään poliittista painetta. Käyttäjät, jotka ovat hakeneet tietoa estetyistä aiheista, ovat alttiita pidätyksille. Poliittinen painostus tietenkin eroaa maittain erilaisten lainsäädäntöjen vuoksi. Tekninen suodatus on ensimmäinen ja viimeinen tapa sensuroida internetiä. Valtioissa, joissa internetiä sensuroidaan, teknologia sallii sen, että valtio voi valita, mitä tietoa pystytään etsimään ja mitä väestön halutaan välttävän. Tämä jo itsessään mahdollistaa sosiaalisen paineen toiminnan. Vaikka teknistä suodatusta käytetään aktiivisesti, internetin käyttäjillä on mahdollisuus lukuisin eri tavoin ohittaa se, kuten virtuaalisia erillisverkkoja (VPN) hyödyntäen. Suodatusten tehokkuus kuitenkin piilee näiden kolmen suodatustavan yhdistelmän tehokkuudessa, jonka vuoksi internetin käyttäjiä voidaan estää murtautumasta suodatusten läpi ja hakemasta lisää tietoa. (Roberts 2009.)

3.1 Tekninen suodatus

Internetin toiminta perustuu yksinkertaistettuna siihen, että yksi tietokone lähettää verkon välityksellä pyynnön toiselle tietokoneelle paketin muodossa. Paketin saavuttua perille toinen tietokone vastaa pakettiin ja lähettää pyydetyn datan. Tätä kutsutaan asiakas-palvelin-arkitehtuuriksi. Kaikki internetin viestintä käyttää tätä samaa periaatetta, oli kyse sitten sähköpostin lähettämisestä, netissä surffailusta tai tiedostojen lataamisesta. Kaikki liikenne tapahtuu, kun tietokone lähettää paketteja toiselle tietokoneelle. Näitä paketteja kutsutaan IP-paketeiksi. IP-paketti on IP-protokollan perusyksikkö, joka taas on osa joukkoa standardeja, joita kutsutaan nimellä TCP/IP. TCP/IP-protokollaperhe on saanut nimensä IP- ja TCP-protokollien mukaan, joiden varassa pääosa internetin toiminnasta on. IP-protokollan tehtävä on IP-pakettien toimittaminen perille IP-osoitteiden avulla ja TCP-protokolla huolehtii, että kyseinen paketti toimitetaan perille ehjänä oikeassa järjestyksessä.

Osa tietokoneista on asennettu reitittimiksi tietokoneiden välille. Reitittimien tehtävä on pitää kirjaa tietokoneiden sijainnista ja muodostaa verkkoja niiden välille. Reitittimet lukevat tulevien pakettien IP-osoitteen avulla halutun päämäärän ja ohjaavat nämä paketit eteenpäin, menevät ne sitten toiselle tietokoneelle tai palvelimena toimivalle tietokoneelle.

Tekninen filteri voidaan sijoittaa kolmeen eri paikkaan normaalissa verkkojärjestelmässä: tietokoneen lähettäessä pyynnön eteenpäin, palvelimen vastatessa pyyntöön tai verkkoon näiden välissä joko pyynnön tai vastauksen aikana. Helpoin tapa suodattaa internetiä on asentaa käyttäjän tietokoneelle sovellus, jolla voidaan estää pääsy tiettyihin IP-osoitteisiin. Tämä tapa on käytännöllinen vain pienissä verkoissa, kuten koulun tietokonelaboratorioissa tai kirjastossa, joissa tietokoneiden määrä on pieni. Tietokoneita on huomattavasti suurempi määrä kuin reitittimiä tai palvelimia, ja suuremmassa verkossa suodattamissovellus pitäisi asentaa kaikille verkon tietokoneille, mikä olisi lähes mahdotonta. Toinen ongelma käyttäjälle asennetussa suodatuksessa on, että tietokoneita on vaikea rajoittaa. Esimerkiksi selaimen asennettu rajoitus voidaan kiertää asentamalla toinen selain. Suodatus voidaan sijoittaa myös vastaanottavalle palvelimelle, tieto voidaan poistaa kokonaan palvelimelta tai palvelin voi estää siihen yhdistämisen tietyistä osoitteista. Palvelimen puolelle asennetussa suodatuksessa vaikeaa on kuitenkin se, että siihen tarvitaan palvelimen ylläpitäjän yhteistyö ja he eivät välttämättä ole halukkaita auttamaan tiedon sensuroinnissa. Palvelimet voidaan kuitenkin kaataa käyttämällä erilaisia hyökkäyksiä, kuten palvelinestohyökkäyksiä, mutta nämä ovat vain väliaikaisia ratkaisuja ja kalliita ylläpidettäviä pi-

demmällä aikavälillä. Suuri osa internetin liikenteestä kulkee reitittimien läpi, jotka ohjaavat kaikkea sen läpi kulkevaa liikennettä. Suodattimien asentaminen näihin reitittimiin on tehokkain tapa sensuroida suuri osa internetiä käyttävistä tietokoneista. Sen sijaan, että jokaiselle tietokoneelle asennettaisiin omat suodatuksensa, täytyy määrittää huomattavasti pienempi määrä reitittimiä estämään kaikkien näiden tietokoneiden pääsy sensuurilistan osoitteisiin tai estämään tiettyjen avainsanojen etsimisen internetistä. (Roberts 2009: 10-11.)

Tekninen suodattaminen tarkoittaa monia eri keinoja estää tiedon pääsy tai vastaanottaminen tietokoneiden välillä. Murdochin ja Andersonin (2008: 59-65) julkaisemassa tutkimuksessa listataan kattavasti internetin suodattamisen käyttötapoja.

3.2 Teknisen suodatuksen menetelmät

TCP/IP-ylätunnistesuodatus: IP-paketit koostuvat ylätunnisteesta ja datasta, jota se kuljettaa. Ylätunnisteesta selviää paketin määränpää ja sen käyttämä portti. Suodatus tapahtuu määrittämällä reititin pudottamaan paketit, joiden IP-osoite tai portin numero on sensuroitavien osoitteiden listalla.

TCP/IP-sisällön suodatus: Tässä on sama idea kuin ylätunnisteen suodattamisessa, mutta reititin tutkii osoitteen sijaan paketin sisältöä. Joskus ei ole tarvetta suodattaa pääsyä kokonaan tietylle verkkosivulle, vaan sen sijaan reititin tarkistaa paketit ja etsii tiettyjä kuvioita tai avainsanoja.

Nimipalvelujärjestelmän (DNS) huijaus: Internetin viestintä toimii IP-osoitteiden avulla, mutta käyttämällä nimipalvelinta voidaan nämä IP-osoitteet muuttaa tekstipohjaiseksi verkkotunnukseksi. Kun tietokone yrittää yhdistää tietyn nimiseen verkkotunnukseen, kysyy se ensin DNS-palvelimelta IP-osoitetta kyseiselle verkkotunnukselle. DNS-huijaus tapahtuu muuttamalla nimipalvelimen asetuksia. Tämän jälkeen käyttäjä saa virheviesti-ilmoituksen, koska nimipalvelin on tallentanut väärän osoitteen muistiin, ja ohjaa liikenteen väärään paikkaan.

HTTP-välityspalvelimen suodatus: Välityspalvelimen avulla voidaan suoraan estää käyttäjää yhdistämästä internetiin, ja liikenne ohjataan sen sijaan välityspalvelimelle. Käyttäjälle tämä on toisaalta kätevää, koska jos hän on käynyt samalla verkkosivulla, tallentuu kyseinen sivu välimuistiin ja latautuu seuraavalla vierailukerralla nopeammin. Internet-palvelun tarjoaja voi kuitenkin välityspalvelimen avulla tutkia pakettien sisältöä ja niiden avulla estää kohdeverkkosivuja tai tiettyjä osia verkkosivuista.

TCP/IP- ja HTTP-välityspalvelimen yhdistelmäsuodatus: HTTP-välityspalvelimen käyttö on vaativaa laitteistolle. Tähän ratkaisuksi keksittiin käyttää listaa sensuroitavista verkkosivuista. Kun käyttäjä yrittää yhdistää sivulle, joka löytyy listalta, hänet ohjataan välityspalvelimelle ja riippuen asetuksista, voidaan tietty osa tai koko verkkosivu suodattaa. Normaali liikenne, jota ei löydy listalta, ei ohjaudu välityspalvelimelle.

Palvelunestohyökkäys: Luvun alussa mainittiin tilanne, jossa suodatusta vaativalla taholla ei ole valtuutta muokata palvelimen asetuksia. Verkkosivut voidaan ylikuormittaa lähettämällä lukuisia paketteja yhdestä tai useammasta tietokoneesta, jolloin kohdepalvelin tukkeutuu ja siitä tulee äärimmäisen hidaskäyttö tai se kaatuu kokonaan.

Verkko-osoitteen poistaminen: Paketin lähtiessä määränpäähän se kysyy nimipalvelimelta verkkotunnukseksi IP-osoitetta. Pieni nimipalvelin, kuten käyttäjän oma tietokone, ei kuitenkaan voi säilyttää kaikkia maailman verkkotunnuksia, joten se kysyy isommalta DNS-palvelimelta IP-osoitetta jatkaen eteenpäin, kunnes osoite löytyy. Verkkotunnukset on järjestetty hierarkkisesti. Maakohtaiset tunnuksien kuten ".fi" tai ".uk", tai korkean tason tunnuksien ".com" ja ".org" ovat hierarkiassa ylimpinä. Nimipalvelimet, jotka vastaavat ylä-tason tunnuksista, delegoivat pienemmille nimipalvelimille verkkotunnuksiaan ja käskevät niitä ohjaamaan liikennettä takaisin pääpalvelimille. Jos yksi näistä pääpalvelimistä poistaa verkkotunnuksen, eivät pienemmät nimipalvelimet enää löydä tähän osoitteeseen lähetetylle paketille määränpäättä.

Palvelimen poistaminen: Laillisen tai muun painostuksen uhalla voidaan pakottaa palvelimien järjestelmänvalvojaa poistamaan palvelin tai katkaisemaan yhteys internetiin. Palvelimen tiedoista on usein kopioita muilla palvelimilla. Jos tietty verkkosivu saadaan alas, ilmestyy samasta verkkosivusta kopioita tilalle. Hyvä esimerkki tästä on ruotsalainen torrent-sivusto "The Pirate Bay", jota on yli kymmenen vuoden ajan kaadettu ja nostettu takaisin pinnalle.

Valvonta: Tekniset suodatusmenetelmät on mahdollista kiertää, joten jotkut valtiot seuraavat asukkaidensa internet-käyttäytymistä käymällä läpi osoitteita, joihin on lähetetty pyyntöjä. Kielletyn osoitteen löytyminen altistaa käyttäjän laillisille tai laittomille toimenpiteille. Valvontaan yhdistyy usein sosiaalinen suodattaminen, koska kertomalla valvonnasta julkisesti käyttäjät saadaan epäroimään kielletyillä sivuilla käymistä.

Sosiaaliset tekniikat: Erityisesti Aasian maissa oleva käytäntö on vaatia henkilökorttia kirjautuessa joillekin verkkosivuille tai käyttäessä julkisia internet-kahviloiden tietokoneita.

Kirjautuessa omalla henkilökortillaan käyttäjä menettää nimettömyytensä tehden riskistä vierailta kielletyillä sivuilla liian korkean suhteessa hyötyyn. Perheissä voi tapahtua myös sosiaalista sensurointia esimerkiksi asettamalla nuoren lapsen tietokoneen olohuoneeseen vanhempien nähtäville ja näin ollen rajoittaen lasten internetin käyttöä.

4 Yksityisyys

Yksityisyys on käsite, jolla tarkoitetaan yksilön ja yhteiskunnan välistä suhdetta. Mita vähemmän hallitukset, yritykset ja muut ihmiset ovat tekemisissä yksilön kanssa, sitä enemmän hänellä on yksityisyyttä. Yhdysvaltalainen Louis Brandeis antoi yksityisyyden oikeudelle määritelmän: "The right to be left alone - the most comprehensive of rights and the right most valued by civilized men." (Olmstead v. United States 1928: 478-479.) Yksityisyys on välttämätöntä demokraattisessa yhteiskunnassa, jotta yksilöt ovat vapaita kehittämään henkilökohtaisia ideoita ja suhteita. Yksityisyys on osa Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeuksien julistusta, jossa kielletään puuttuminen yksilön yksityiselämään, perheeseen tai kirjeenvaihtoon, sekä toisen maineen tai kunnian loukkaaminen. Jokaisella henkilöllä tulee myös olla oikeus lain suojaan yksityisyyden rikkoutuessa. (YK KP-sopimus 217A/1948.) Yksityisyyden määritelmä kuitenkin vaihtelee maittain. Esimerkiksi Aasian maissa keskitytään enemmän yhteisön kuin yksilön oikeuksiin, kun taas Euroopassa on yksilöiden yksityisyys erityisen turvattu EU-direktiivien, kuten Tietosuojadirektiivin ansiosta. Se määrää, että kaikkien EU-maiden yksityisyyden suojalakien on yllettävä vähintään samoille EU-standardeille. (EU-direktiivi 95/46/EC.)

Internetin kehityksen myötä yksityisyys kuitenkin heikentyy vuosi vuodelta. Kynnys luovuttaa henkilökohtaisia tietoja laskee koko ajan riippuen yritysten tarpeesta saada dataa käyttäjistään. Internetiä käytettäessä ei kulu päivääkään, ettei joku verkkosivu kysyisi lupaa käyttää evästeitä, joilla kerätään dataa niiden käyttäjistä, kuten ostoksista, kirjautumistiedoista tai käytetyistä laitteista verkkosivuilla vieraillessa. Tiettyjen maiden valtionvirastot ja erityisesti yritykset puskevat enemmän ja enemmän rajaa eteenpäin keräten tietoa yksilöistä, direktiiveistä huolimatta. Koska tämä tehdään salassa, yritysten tai valtioiden virastojen jäädessä lopulta kiinni, usein sisältä tulleiden vuotojen tai ilmiantajien johdosta, on jo liian myöhäistä: henkilökohtaista dataa on jo kerätty pidemmän aikaa ja sitä on hyödynnetty tavoitellen voittoa tai poliittista hyötyä.

Vuonna 2013 Edward Snowden, joka työskenteli kansallisessa turvallisuusvirasto NSA:ssa, vuoti lukuisia dokumentteja paljastaen NSA:n ja sen yhteistyötahojen suorittavan maailmanlaajuisia joukkovalvontaa. Sosiaalisen median jättiläiset, kuten Facebook ja Twitter, suodattavat ja poistavat käyttäjien julkaisuja, koska hallitukset tai muut entiteetit päättävät niiden sisältävän vahingoittavaa sisältöä. Joskus julkaisujen poistaminen tapahtuu väärin perustein, jolloin yksinkertainen verkkosivujen ylläpito muuttuu sensuroinniksi. (Greenwald 2020.) Yritykset kuten Facebook, Amazon ja Microsoft keräävät käyttäjiensä henkilökohtaisia, sijainti- tai puhelutietoja ja luovuttavat näitä toisille yrityksille, jotka vasta-

palveluna jakavat heidän omista käyttäjistään kerättyä tietoa (Madrigal 2018). Ilmaisunvapaus vaatii yksityisyyden suojaa internetissä. Esimerkiksi ihmisoikeusaktivistit tai journalistit ovat alttiita puheluiden, sähköpostien ja matkustamisen tarkkailulle. Edward Snowdenin tapaus on esimerkki siitä, kuinka paljon journalistien on luotettava yksityisyydensuojaan. He ovat tekemisissä luottamuksellisten lähteiden kanssa, joiden vapaus tai henki saattaa olla uhattuna. Poliittisten tai uskonnollisten mielipiteiden ilmaisu internetissä ei ole turvallista, jos yksityisyyttä ei ole turvattu. Kiina on valtio, joka on tunnettu lukuisista poliittisista tai uskonnollisista vangeista, jotka on vangittu vain, koska heidän mielipiteensä eroavat Kiinan hallituksen mielipiteistä.

Kaikissa aikaisemmin mainituissa esimerkeissä rikottiin yksityisyyden rajoja ja näin ollen myös oikeutta harjoittaa ilmaisunvapautta, sillä yksityisyys ja ilmaisunvapaus ovat liitoksissa toisiinsa. Kumpikin on olennainen edellytys toiselle. Mielipiteiden jakaminen vaatii yksityisen alustan mielipiteille, ilman hallitusten, yritysten tai muiden ihmisten häirintää. Vastaavasti yksityisyydensuojan loukkaaminen estää henkilöä käyttämästä ilmaisunvapautta.

5 Tiedonvapauden erot maittain

Suomi, Kiina ja Yhdysvallat. Näiden kolmen maan välillä on massiivisia eroja tiedonvapauden suhteen. Maiden vertailu tapahtuu tutkien aiheita, joiden avulla selvitetään maiden toimintaa sensuurin ja yksityisyyden suhteen. Lopuksi tutkitaan myös toimintaa, jolla vastustetaan sensuuria ja yksityisyyden suojan rikkomista.

Sensuuriin liittyvät aiheet

Median sensuuri internetissä

Tekninen suodatus

Ideoiden ja ajatusten tukahduttaminen ja kriminalisointi

Internetin käyttöä koskevien lakien ja lainsäädäntöjen suuntauokset

Internetiin liittyvien määräysten ja sensuurin toimeenpano ja valvonta

Internet-sensuurin kannatus

Yksityisyyteen liittyvät aiheet

Yksityisyyden ongelmat internetissä

Yksilöiden seuranta ja sananvapauden esto

Internetiin liittyvän viestinnän valvonta

Tiedonvapauden kannatus

Reaktiot internet-sensuuriin

Tavat kiertää internet-sensuuri

Innovatiiviset tavat vastustaa internet-sensuuria

6 Suomi

6.1 Johdanto

Kaikissa tutkimuksissa, jotka käsittelevät maailman eri valtioiden vapautta, Pohjoismaat ja näin ollen Suomi ovat jokainen lähestulkoon aina ensimmäisen kymmenen joukossa. Esimerkiksi World Press Freedom Indexissä vuosi vuoden jälkeen, Suomi, Ruotsi, Norja ja Tanska dominoivat kärkikymmenikköä (rsf.org 2020). Yhdysvaltalainen Freedom House, valtion rahoittama voittoa tavoittelematon kansalaisjärjestö, joka on tunnettu työstään demokratian, poliittisen vapauden ja ihmisoikeuksien puolesta, julkaisee joka vuosi raportin "Freedom in the world". Siinä tarkastellaan eri valtioiden vapauden tilannetta kyseisenä vuonna ja maat pisteytetään vapauden onnistumisen perusteella. Suomi, Ruotsi ja Norja jakavat ensimmäisen sijan täydellä pistemäärällä 100/100. (Brown 2018.)

Suomi oli ensimmäinen maa, jossa internet-yhteydestä tuli osa perusihmisoikeuksia taaten jokaiselle oikeuden internet-yhteyteen kohtuulliseen hintaan sijainnista riippumatta (Laki viestintämarkkinalain muuttamisesta 363/2011 60c §). Vuonna 2010 heinäkuussa jokaisella suomalaisella oli oikeus 1mb internet-yhteyteen, ja vuoden 2015 loppupuolella hallitus päätti nostaa nopeuden 100mb:iin (Yle 2009).

Suomessa on ollut muiden Pohjoismaiden kanssa paljon taistelua tekijänoikeuksista ja tiedostojen jakamisoikeuksista. Eurooppa on puskenut IPRED-direktiiviä, joka antaa tekijänoikeuksien haltijoille vapauden tutkia epäiltyjä tiedostojen jakajien henkilöllisyyksiä ja pakottaa internet-palveluiden tarjoajat jakamaan piratismista epäiltyjen asiakkaiden henkilökohtaisia tietoja. (OpenNet 2009.) Suomessa on myös Suomen poliisin KRP:n ylläpitämä salainen sensuurilista, jonka tarkoitus on estää pääsy lapsipornoa sisältäville verkkosivuille. Listalle on kuitenkin joutunut myös laillisia verkkosivuja, kuten internet-aktivisti Matti Nikin lapsiporno.info-sivusto. Kyseinen sivusto ei sisältänyt mitään laitonta, vaan Nikki käytti sitä alustana sensuurin kritisoinnille ja estettyjen verkkosivujen listan ylläpitoon. (Puolamäki 2008.)

6.2 Sensuuri

6.2.1 Median sensuuri internetissä

Joulukuussa 2006 astui voimaan lakiasetus lapsipornografian levittämisen estotoimista (1.12.2006/1068). Keskusrikospoliisi ylläpitää listaa kielletyistä verkkosivuista, joilla on kiellettyä materiaalia, ja jakaa listan internet-palveluntarjoajille. Nämä puolestaan saavat itse päättää listan osoitteiden sensuroinnista Suomen lain mukaan. Vuoden 2015 EU-direktiivin mukaisesti internet-palveluntarjoajat eivät enää kuitenkaan saa estää pääsyä tiettyille sivustoille, ellei se ole täysin välttämätöntä, ja vain niin kauan, kuin se on välttämätöntä. (EU-asetus 2015/2120, artikla 3.)

Internet-palveluntarjoajista ainakin Telia (Harju 2018.) ja DNA (DNA Twitter.) ovat ottaneet maaliskuussa 2018 Keskusrikospoliisin sensuurilistan käyttöönsä ja aikovat estää verkkosivuille pääsyn, jos ne sisältävät laitonta materiaalia. Kummankin internet-palveluntarjoajan palvelukuvauksissa mainitaan, että heillä on käytössä verkossaan "liikenteenhallintamenetelmä", jos se on välttämätöntä: "lainsäädännöstä seuraavan vaatimuksen, tuomioistuimen päätöksen taikka viranomais määräysten ja -päätösten asettaman vaatimuksen noudattamiseksi. Hallintamenetelmät toteutetaan siinä laajuudessa ja ajanjaksolla kuin määräys tai laki edellyttää." (DNA palvelukuvaus.) Kummassakaan palvelukuvauksessa ei mainita, mikä on se raja, jonka ylittyessä internet-palveluntarjoajat saavat oikeuden sensuroida verkkosivustoja.

Suomessa suodattamista on tapahtunut myös Suomen tekijänoikeuslain 8.7.1961/404 60c §:n nojalla. DNA:n palvelukuvauksessa lukee, että heillä on oikeus harjoittaa liikenteenhallintamenetelmiä, jos esimerkiksi tuomio-oikeus on määrännyt, että verkkosivua käytetään suojattoman sisällön oikeudettomaan jakeluun (DNA palvelukuvaus). Vuoden 2012 keuhalla Suomen käräjäoikeus määräsi ruotsalaisen The Pirate Bay -torrent-sivuston estettäväksi. Elisa, DNA ja TeliaSonera olivat velvollisia estämään verkkosivulle pääsyn. (Rautio 2012.) Myöhemmin The Pirate Bay ei enää ole ollut internet-palveluntarjoajien estolistalla.

6.2.2 Tekninen suodatus

Internet-palveluntarjoaja DNA:n palvelukuvauksessa kerrrotaan, että esimerkiksi keskusrikospoliisin ylläpitämän verkkosivujen sensuurilistan osoitteiden suodattamisessa on käytetty TCP/IP-ylätunnistesuodatusta, jolla on estetty pääsy verkkosivuille estämällä liikenne tiettyihin portteihin. Käyttäjien pääsy tiettyihin verkkosivuihin on estetty myös siten, että joitakin palvelimien osoitteita ei välitetä käyttäjille internet-palveluntarjoajan nimipalvelusta. (DNA palvelukuvaus.) Yritettäessä yhdistää keskusrikospoliisin listalla oleville verkkosivuille liikenne on ohjattu eri välityspalvelimelle. Tämä näyttää Suomen poliisin kirjoittaman pääsy estetty -verkkosivuston, jolla mainitaan, että verkkosivu on estetty Suomen lapsiporno estolain 1.12.2006/1068 perusteella. (Harju 2018.)

6.2.3 Ideoiden ja ajatusten tukahduttaminen ja kriminalisointi

Matti Nikin ylläpitämä lapsiporno.info, sensuuria kritisoiva verkkosivu joutui väärin perustein vuosiksi KRP:n ylläpitämälle sensuurilistalle. Suomessa niin sanottu ”vihapuhe” on poliisin käyttämä termi rikoksille, jotka luokitellaan törkeäksi kansanryhmän kiihottamiseksi tai uskonrauhan rikkomiseksi. Poliisilla on siis lain mukaisesti oikeus sensuroida esimerkiksi julkaisuja tai kommentteja jälkikäteen, jos ne rikkovat törkeän rikoksen rajan. (Hokkanen 2017.) Pöyhtärin, Haaran & Raittilan kirjoittamassa kirjassa Vihapuhe sananvapautta vastaan mainitaan, kuinka verkkokeskustelijat usein kohdistavat itseensä itsesensuuria tai ainakin itsetarkkailua. Tietyt aiheet, kuten maahanmuutto tai islamin uskonto, ovat äärimmäisen arkoja ja niistä kirjoittavat asettelevat sanansa huolellisesti. Kirjassa mainitaan verkkotoimittaja, jonka mukaan hän kirjoittaisi islamiin liittyvistä kysymyksistä nykyistä vapaammin, jos oletettua verkkovalvontaa ei olisi.

6.2.4 Internetin käyttöä koskevien lakien ja lainsäädäntöjen suuntaukset

Sensuuri on peruslain mukaan kiellettyä, koska Suomessa jokaisella on sananvapaus. Lapsipornon estolain mukaisesti poliisilla on kuitenkin oikeus sensuroida verkkosivuja, joilla on kiellettyä materiaalia. Poliisilla on myös oikeus toimia törkeän vihapuheen rajan ylittyessä.

6.2.5 Internetiin liittyvien määräysten ja sensuurin toimeenpano ja valvonta

Keskusrikospoliisi ylläpitää listaa osoitteista, jotka sisältävät lapsipornoa. Tämä lista on jaettu internet-palveluntarjoajille, mutta palveluntarjoajat eivät ole velvollisia estämään listan osoitteita.

6.2.6 Internet-sensuurin kannatus

Suomen musiikintuottajat ry ja Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus TTVK vaativat vuonna 2011 Helsingin käräjäoikeutta määräämään internet-palveluntarjoaja Elisaa estämään verkkosivusto The Pirate Bay tekijänoikeuslain nojalla. (Luukka 2011.) Elisan kieltäytymisestä huolimatta Helsingin käräjäoikeus määräsi Elisan estämään piraattisivuston, mikä johti myös verkkotunnusten www.piraattilahti.fi ja piraattilahti.fi joutumiseen listalle. Piraattilahti.fi oli yksityisen henkilön ylläpitämä verkko-osoite, joka ohjasi käyttäjän sananvapautta puolustavan Electronic Frontier Finland eli effin sivuille. Myöhemmin Elisa korjasi virheen ja poisti sananvapauden puolustajien sivuille johtaneet verkkosivut estettyjen sivustojen listalta. (Vaalisto 2012.)

6.3 Yksityisyys

6.3.1 Yksityisyyden ongelmat internetissä

Euroopan Unionin IPRED-direktiivissä sanotaan, että jos ”toinen osapuoli on esittänyt kohtuullisesti saatavissa olevaa ja riittävää todistusaineistoa väitteidensä tueksi ja on yksilöinyt sellaista väitteitään tukevaa todistusaineistoa, joka on vastapuolen hallussa, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat määrätä, että vastapuolen on esitettävä kyseinen todistusaineisto edellyttäen, että luottamuksellisten tietojen suoja taataan.” (EU-direktiivi 2004/48/EC, jakso 2, artikla 6.) Tämän seurauksena Suomeen on noussut yrityksiä, jotka keräävät tietoa digitaalisten tiedostojen jaossa mukana olleista käyttäjistä. Tämän jälkeen he lähettävät uhkailevan kirjeen, jossa mainitaan tekijänoikeuksien rikkominen ja että ellei tiettyä summaa makseta, nostavat he syytteen tekijänoikeuslain rikkomisesta. Lakitoimistot lähettävät tekijänoikeuksien omistajien puolesta nämä kirjeet, joissa pelkän IP-osoitteen perusteella syytetään laittomasta tiedoston lataamisesta ja jakamisesta.

Effi ry:n Ahto Apajalahti kommentoi YLE:n haastattelussa: ”Aikuisviihdeoikeuksia puolustaville yrityksille on muodostunut käytännössä rekistereitä tuhansien suomalaisten pornograafisista mieltymyksistä, että minkälaista pornoa ladataan ja kyllähän se on niin kun aika kummallinen tilanne, että miten niin kun näin intiimielämään koskevaa asiaa on annettu valvoa ja miten siihen on annettu puuttua tällasen tekijänoikeusvalvonnan nojalla.” (Pehkonen 2019.)

Koska tekijänoikeuskirjeitä lähetetään pelkän IP-osoitteen perusteella, on vaikea todistaa, että IP-osoite on yhtä kuin henkilö. Tietotekniikan ammattilaislehti TIVI uutisoi tapauk-

sesta, jossa tuhansia tekijänoikeuskirjeitä lähettänyt Hedman Partners oli esimerkiksi lähettänyt kirjeen internet-palveluntarjoaja DNA:n asiakkaalle, jonka tekijänoikeusloukkaus oli tapahtunut puoli vuotta ennen kuin hän oli edes DNA:n asiakas. (Känsälä 2019.)

6.3.2 Yksilöiden seuranta ja sananvapauden esto

Suomessa ei seurata yksittäisiä henkilöitä heidän mielipiteidensä tai ajatustensa takia, elleivät ne liity esimerkiksi terrorismiin tai suuren ihmismäärän henkeä uhkaavaan toimintaan (Laki tietoliikennetiedostelusta siviilitiedustelussa 582/2019 3§).

6.3.3 Internetiin liittyvän viestinnän valvonta

Terroristi-iskujen jälkeen Suomen poliisi on panostanut enemmän nettivalvontaan etsien niin sanottuja heikkoja signaaleja, jotka voisivat paljastaa terrori-iskua suunnittelevan henkilön. Suomen entinen poliisiylijohtaja Mikko Paatero vakuutti kuitenkin Ylelle antamassaan haastattelussa sananvapauden olevan etusijalla. (Yle 2011.)

Lex Nokia eli urkintalaki oli hallituksen esitys eduskunnalle sähköisen viestinnän tietosuojalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 48/2008). Laki sai nimensä Nokia-yrityksen mukaan, koska sen väitettiin olleen vahvasti lain hyväksymisen kannalla. Kesäkuun 2009 alussa voimaan tullut laki antoi yhteisötilaajille kuten yrityksille, virastoille ja kouluille luvan selvittää heidän verkkonsa käyttäjien tunnistamistietoja lain määrittämien ehtojen täytyessä. (Electronic Frontier Finland 2009.) Lex Nokia on myöhemmin kumottu vuoden 2015 alussa sähköisten viestinnän palveluiden lain myötä (7.11.2014/917). Lex Nokiana ei loppujen lopuksi käyttänyt kuin kuusi työnantajaa, koska laki oli täynnä byrokratiaa. Sen käyttöönotosta oli tehtävä ennakkoilmoitus viranomaisille ja henkilöstölle. Kun käyttäjän tietoja oli käsitelty lain mukaisesti, tuli käyttäjälle antaa selvitys kaikista perusteluista hänen tietojensa urkintaan. (Hämäläinen 2019.)

6.4 Tiedonvapauden kannatus

6.4.1 Internet-sensuurin vastustus

Suomessa toimiva kansalaisjärjestö Electronic Frontier Finland on perustettu ajamaan Suomen kansalaisten etua tiedonvapauteen liittyen. ”Yhdistyksen tarkoitus on edistää perusoikeuksien ja demokratian toteutumista niin Internetissä kuin yhteiskunnassa laajemminkin, erityisesti suojata sananvapautta ja yksityisyyttä sekä edistää tasapainoista immateriaalioikeusjärjestelmää, avointa pääsyä tietoon ja hallinnon läpinäkyvyyttä.” (Electronic Frontier Finland – Effi ry:n säännöt.)

6.4.2 Tavat kiertää internet-sensuuri

Suomen julkisesti uutisoitu internet-sensuuri rajoittuu The Pirate Bayn estämistapaukseen ja keskusrikospoliisin sensuurilistan osoitteisiin. Kumpikin tapaus on mahdollista kiertää vaihtamalla nimipalvelinta tai käyttämällä virtuaalisia erillisverkkoja (VPN).

6.4.3 Innovatiiviset tavat vastustaa internet-sensuuria

Suomen päätös tehdä internetistä kansalaisoikeus johti siihen, että jokaiselle suomalaisella kuuluu oikeus päästä internetiin. Suomen laki sähköisen viestinnän palveluista takaa sananvapauden säilymisen eri tilanteissa internetin käytössä. (7.11.2014/917.)

7 Kiina

7.1 Johdanto

Kiinan kommunistisen puolueen johtama yhden puolueen kommunistinen Kiina on löydetty jokaisen ihmisoikeuksia tutkivan listan häntäpäältä jo vuosien ajan. Vuonna 2012 virkaan astuneen presidentti Xi Jinpingin johdolla Kiinan poliittinen puolue on tiukentanut internetin sensuuria ja valvontaa uusiin äärimmäisyyksiin osittain kesällä 1989 tapahtuneen Pekingin taivaallisen rauhan aukion mielenosoituksen 30. vuosipäivän ansiosta. Kaikki poliittiset, sosiaaliset tai uskonnolliset mielipiteet, jotka eivät ole yhdenmukaisia Kiinan kommunistisen puolueen periaatteiden kanssa, ovat joko ennakkoon sensuroituja tai alttiita rangaistuksille. Itsenäisen akateemisen keskustelun ja tutkimuksen tilanne on erityisen alhaalla, koska kirjoituksia sensuroidaan ja matkustamista rajoitetaan. Tutkijat ovat myös alttiita pidätyksille tai vankeudelle, jos heidän kirjoituksensa kritisoivat Kiinan kommunistisen puolueen hallintoa. (Freedom House 2020.)

Tärkeät tapahtumat, kuten Kiinan kansantasavallan perustamisvuosipäivä, Tiibetin kannannousu, Pekingin taivaallisen rauhan aukion mielenosoitusten vuosipäivä ja Falun Gong-liikkeen vuosipäivä ovat herkkiä aiheita Kiinan historiassa. Näin ollen ne ovat myös alttiita kovalle ennakkosensuurille. (OpenNet 2012.)

Kiinan suurena palomuurina tunnettu ”Kultainen kilpi -projekti” on vuonna 1996 aloitettu projekti, jonka tarkoituksena on Kiinan hallituksen mukaan vain suodattaa ja sensuroida väärä tieto Kiinan ulkopuolelta ja suojella sen yhteiskuntaa (Chandel, Jingji, Yunnan, Jingyao & Zhipeng 2019). Vuonna 2008 käyttöön otettu Kiinan suuri palomuri on nykypäivänä maailman kehittyneimpiä IT-infrastruktuureja. Se estää kiinalaisten pääsyn suureen osaan muun maailman verkkosivustoihin, erityisesti Amerikassa sijaitseviin verkkosivustoihin. Voittoa tavoittelematon sensuurin vastainen organisaatio GreatFire testaa säännöllisesti, onko Alexa.com:in Top 1000 websites-listan verkkosivut estetty Kiinan palomuurilla. Marraskuussa 2020 Alexan 806 verkkosivusta 157 on estetty Kiinassa. Näihin sisältyy monet länsimaissa tunnetut verkkosivut, kuten Googe, Youtube, Facebook, Wikipedia, Instagram, Twitter ja Reddit. Googlen omistamista 1071 palvelusta 947 on estetty. Suuri osa jäljelle jääneistä Google-osoitteista on tarkoitettu Kiinan sisäiseen käyttöön.

Kaikki Kiinan normaali internet-liikenne kulkee Kiinan palomuurin kautta, mikä antaa hallitukselle voiman päättää mikä liikenne päästetään läpi ja mitkä avainsanat voidaan ennakkosensuroida. Näin internetissä liikkumisesta ja kommunikoinnista ilman VPN-yhteyttä tehdään rajoitettua ja joissain tapauksissa jopa vaarallista. Virtuaalisten erillisverkkojen

käyttö Kiinassa on ollut jo pitkään harmaata aluetta. Tammikuussa 2017 Kiinan teollisuus- ja tietotekniikkaministeriö aloitti kampanjan, jonka tarkoituksena oli puhdistaa internet. Osana kampanjaa oli tiukentaa rajoituksia VPN-sovellusten käytön suhteen. (Cheang Ming 2017.) Paikalliset VPN-yritykset tarvitsivat hallitukselta luvan toimintaansa ja ulkomaalaisten VPN-yritysten käytöstä yritettiin tehdä vaikeampaa. Apple joutui Kiinan painostuksen takia poistamaan VPN-palveluidentarjoajien sovellukset Apple-kaupasta Kiinassa. (Saheli Choudhury 2017.) Kiinasta on vaikea tehdä tarkkoja tutkimuksia. Siitä huolimatta VPN-käytöstä on tehty länsimaalaisia tutkimuksia, joissa selvitetään Kiinan VPN-käyttöä. Tutkimusten mukaan käyttö olisi 20-30 %, mutta todellisuudessa tämä luku on paljon alhaisempi, koska monet kiinalaiset eivät osaa englantia. Lähestulkoon kaikilla länsimaalaisilla sovelluksilla on kiinalainen vastike, joka toimii Kiinan sisällä ja on käytettävissä kiinan kielellä. Teknisesti taitavilla kiinalaisilla on silti mahdollisuus käyttää VPN-sovelluksia ja näin esimerkiksi päästä estetyille verkkosivuille tai kommunikoida ulkomailla asuvien ystävien kanssa. VPN-sovellusten käyttöä tullaan tuskin koskaan täysin estämään, koska monet kiinalaiset yritykset riippuvat VPN-yhteyksistä ulkomaailmaan. Kiinan hallitus on kuitenkin tehostanut rajoituksia ja jakanut sakkoja yrityksille, joilla ei ollut hallituksen hyväksymää VPN-yhteyttä. (Reuters 2018.)

7.2 Sensuuri

7.2.1 Median sensuuri internetissä

WeChat tai mandariini kiinaksi *Wēixin* 微信 on Kiinan eniten käytetyin sosiaalinen media ja maailman neljänneksi käytetyin heti Facebookin, Youtuben ja WhatsAppin jälkeen 1.151 miljardilla kuukausittaisella käyttäjällä (Datareportal 2020). WeChat ei kuitenkaan ole sosiaalinen media kuten Facebook, jossa voit julkaista kuvia tai mietteitä, eikä se ole myöskään kuin WhatsApp eli kommunikointiin tarkoitettu sovellus. WeChat ei ole vain yksittäinen sovellus, vaan sitä kutsutaan supersovellukseksi, jonka sisällä on lukuisia pienempiä sovelluksia eri tarkoituksiin. Sovellus, joka alkoi kommunikointisovelluksena vuonna 2011 on nyt kasvanut jättimäiseksi monikäyttösovellukseksi. Nykyään WeChatin avulla kiinalaiset voivat lähettää rahaa toisilleen, lähettää rahaa lahjana traditionaalisilla punaisilla kirjeillä, maksaa laskut, tilata ruokaa kotiovelle ja ostaa lento-, teatteri- tai junalippuja. WeChatin minisovelluksia on yli miljoona, mikä on puolet Applen sovelluskaupan sovelluksista. (Liao 2018.)

Koska suurin osa Kiinan väestöstä käyttää tai on käyttänyt WeChatiä, Kiinan viranomaisten on helppo asentaa suodatusta tietyille avainsanoille WeChatiä käyttäessä. Kanadalainen Citizen Lab -monitieteinen laboratorio, joka tutkii digitaalisia teknologioita, ihmisoikeuksia ja maailmanlaajuista turvallisuutta, on tehnyt monia kattavia testejä WeChatin

käytöstä. Niiden tulokset kertoivat, että käyttäjät, jotka ovat rekisteröityneet WeChat-sovellukseen Manner-Kiinalaisella puhelinnumerolla, ovat alttiita avainsanasuodatukselle. Käyttäjät ovat sensuurin alaisia, vaikka puhelinnumeron vaihtaisi myöhemmin toiseen tai matkustaisi muualle maailmassa. Rekisteröitymällä ei-kiinalaisella puhelinnumerolla WeChatin avainsanan suodatus on erilainen eikä yhtä kattava. (Ruan, Knockel, Ng & Crete-Nishihata 2016.)

WeChat sensuroi avainsanoja palvelimen puolella. Lähetetyt viestit kulkevat palvelimen kautta, jossa niitä verrataan listaan sanoja, jotka ovat kiellettyjä. Jos viesti sisältää jonkun listan sanan, sitä ei lähetetä. Citizen Lab testasi myös viestien lähettämistä yksittäisille henkilöille ja ryhmäkeskusteluihin lähettämällä listasta sanoja, joiden on aiemmin todettu joutuneen sensuroiduksi eri kiinalaisissa sovelluksissa. (Ruan 2020.) Ryhmäkeskustelussa sensuroitiin enemmän sanoja kuin yksittäisissä keskusteluissa ja toisin kuin ennen, sensuurin kohteeksi joutuneesta viestistä ei tullut enää varoitusilmoitusta (Millward 2013). Sensuroituihin sanoihin kuuluu muun muassa Kiinan historian kiistanalaiset tapahtumat ja niihin liittyvät päiväykset. Jotain sanoja voi lähettää yksitellen, mutta kun niitä yhdistetään lauseiksi, viesti sensuroidaan kokonaan. Tällaisia sanoja ovat esimerkiksi 六四 (64), 学生 (opiskelija) tai 民主运动 (demokratia). (Ruan 2020.)

WeChat sisältää myös Facebookillekin ominaisen ”seinän”, jolta käyttäjä voi lukea seuraamiensa käyttäjien julkaisuja. Citizen Labin tutkija Jason Ng on jo vuosia tehnyt raportteja ja julkaisuja liittyen Kiinan sensuuriin. Hän latsasi noin vuoden ajalta 36 000 julkiselta tililtä kaikki julkaisut ja tutki, poistettiinko ne WeChatista. Sensuroiduissa julkaisuissa löytyi enemmän herkkiä avainsanoja kuin ei sensuroiduissa julkaisuissa. Julkaisut, jotka sisälsivät tunnettuja sensuroituja sanoja, kuten taivaallisen rauhan aukion protestit ja siihen liittyvä päivämäärä 4. kesäkuuta, ei julkaistu ollenkaan vaan ennakkosensuroitiin suoraan (Liite 1). Sensuroiduista julkaisuista löytyi erityisesti poliittisia avainsanoja sekä avainsanoja liittyen korruptioon. (Ng 2015.)

Kiinalaiset viranomaiset ovat aloittaneet kampanjoita, joiden tarkoituksena on tutkia ja poistaa julkaisuja, jotka sisältävät ”loukkaavaa ja herjaavaa toimintaa” tai ”laitonta pornografista sisältöä” (Jialong 2014). Poistettujen käyttäjien listaa katsoessa huomaa kuitenkin, että sensuroitu sisältö oli lähinnä uutisiin ja politiikkaan liittyvää (Rudolph 2014). Kiinan toiseksi suosituimman sosiaalisen median Sina Weibo 新浪微博 on havaittu sensuroivan arkaluontoisia avainsanoja piilottamalla hakutulokset kokonaan. Ennen, kun etsittiin sensuroitua tietoa, törmättiin ilmoitukseen, että asiaankuuluvien lakien ja asetusten takia hakutuloksia ei voida näyttää. Weibo on nykyään kuitenkin edennyt jo siihen, että kaikki

julkaisut koskien tiettyjä kiellettyjä avainsanoja, kuten taivaallisen rauhan aukion protestit, poistetaan hakukoneen hausta kokonaan, jättäen jälkeensä vain tyhjän ”ei tuloksia” -sivun. (Percy GreatFire 2013; Ng 2014.) Weibon samanlainen sensurointitapa on käytössä vielä vuonna 2020.

7.2.2 Tekninen suodatus

Kiinan kaikki internet-palveluntarjoajat tarvitsevat hallituksen luvan toimia maassa ja heitä ohjaa teollisuus- ja tietotekniikkaministeriö. Eri sovelluksilla voi olla omat suodatettavien sanojen listat tai käytännöt, mutta kaikki normaali liikenne kuitenkin kulkee Kiinan palomuurin kautta, jota valvoo Kiinan viranomaiset. Ei ole tarkkaa tietoa siitä, mitä kaikkea Kiinan palomuri pystyy estämään, mutta sen suodatusmenetelmiin kuuluvat ainakin alla mainitut.

Nimipalvelujärjestelmän (DNS) huijaus: Kiinan viranomaiset ovat tarkoituksella väärentäneet nimipalvelimen osoitteet, niin ettei niille pääse palomuurin läpi.

TCP/IP-ylätunniste ja sisällön suodatus: Kiinan palomuri usein estää pääsyn verkkosivun koko IP-avaruuteen. Esimerkiksi koko Reddit- ja Wikipedia-sivustot on estetty. Yrittäessä yhdistää internetiin palomuri etsii tiettyjä avainsanoja, joiden löytyessä se estää yhteyden. Verkkosivu WebSitePulsen (China firewall test) avulla tehty haku, joka sisälsi kiellettyjä avainsanoja, palvelin Shanghaissa antoi yhdistää internetiin avainsanoista huolimatta (liite 2). Tämä kertoo, että avainsanojen lista ei ole käytössä kaikilla verkkosivuilla tai sen toiminta on paljon monimutkaisempi käytännössä.

Itsesensuuri: Kiinalaisten lakien mukaan yritykset ovat itse vastuussa sisällöstään, joten on heidän omalla vastuullaan sakkojen uhallaa vahtia, ettei heidän palvelunsa sisällä kiellettyjä aiheita. (Chandel 2019.)

Manuaalinen valvominen: Pekingissä sijaitseva Kyberavaruuden hallinto (Cyberspace Administration of China CAC) on virasto, jonka tehtävä on valvoa, sensuroida ja hallita Kiinan internetiä. CAC on muun muassa vastuussa Kiinan internetin ”siivous”-kampanjoista, joiden seurauksena monet Kiinan politiikkaa tai arvoja kritisoivat julkaisut ja verkkosivut poistetaan Kiinan internetistä. (Shan Li 2019; Li & Kun 2020.)

VPN-yhteyksien estäminen: Kiinan palomuri pystyy tunnistamaan VPN-yhteyksiä niiden yhtenäisyyksien takia. VPN-yhteydet käyttävät usein samoja protokollia, kuten IP-SEC:iä, joka käyttää tiettyä porttia. Kiinan palomuri on myös asetettu etsimään salatusta

yhteydestä jääneitä jälkiä, jotka johtavat suureen listaan VPN-palvelimia, jotka eivät toimi enää Manner-Kiinassa. VPN-palveluiden tarjoajat avaavat koko ajan uusia palvelimia, joita palomuuuri ei ole vielä estänyt tehden tästä kissa-hiiri -leikin näiden kahden välillä.

Palvelunesto-hyökkäykset: Kiinan suuren palomuurin samassa infrastruktuurissa sijaitsee myös hyökkäykseen tarkoitettu järjestelmä, jonka tarkoitus on lähettää palvelunesto-hyökkäyksiä tukkien kohdeverkkosivujen liikenteen ja lopulta kaataen niitä ylläpitävät palvelimet. Suuren tykin ensimmäinen käyttökerta oli vuoden 2015 maaliskuussa, kun GitHub -versionhallinta-verkkosivulle kohdistui valtava määrä liikennettä. Tämä kohdistui kahteen GitHub-käyttäjään, New York Times -lehden kiinalaiseen toisiopalvelimeen ja Great-Fire.org:iin, joiden molempien tarkoitus on auttaa kiinalaisia ohittamaan suuri palomuuuri. (Hern 2015.)

7.2.3 Ideoiden ja ajatusten tukahduttaminen ja kriminalisointi

Kiinan lain mukaisesti "internet-juorujen" kirjoittamisesta on mahdollista saada vankeutta kunnianloukkauksesta. Lain mukaan, jos julkaisun on nähnyt yli 5000 internet-käyttäjää tai se on lähetetty uudelleen 500 kertaa, käyttäjä saa syytteen kunnianloukkauksesta. (Kaiman 2013.) Samankaltaisesta aiheesta 8 kiinalaista pidätettiin Wuhanissa, koska heidän väitettiin levittävän harhaanjohtavaa tietoa viruksesta, joka tunnetaan nyt nimellä COVID-19 (Tardáguila & Cheung 2020).

Kiinalaisia on pidätetty myös uskonnollisista syistä. Vain puhuminen Dalai Lamasta WeChat-ryhmässä (Kunsang Tenzin 2016) tai Dalai Laman oppien kuunteleminen puhelimella (RFA Tibetan Service 2020) on riittänyt perusteluksi vangitsemiselle.

Hong Kongin protesteista on uutisoitu ympäri maailmaa ja monet miljoonat silmät ovat seuranneet protestien tapahtumia. Siitä huolimatta Kiinan viranomaiset ovat vanginneet lukuisia Hong Kongin asukkaita itsenäisyyden puolustamisesta. Pelkkä julkaisu sosiaalisessa mediassa liittyen Hong Kongin itsenäisyyteen tai protesteihin on johtanut ihmisten vangitsemiseen. (Amnesty.org 2020.) Näin on käynyt siitäkin huolimatta, että Hong Kongin peruslain pitäisi taata sanan-, lehdistön- ja julkaisuvapaus kuten myös oikeuden perustaa liittoja ja lakkoja (Hong Kong Basic Law luku 3, pykälä 27).

7.2.4 Internetin käyttöä koskevien lakien ja lainsäädäntöjen suuntaukset

Kiina otti käyttöön vuonna 2017 kesällä uuden Kyberturvallisuus-lain, joka toimii nyt Kiinan nykypäivän suuntaviivana. Lain tarkoitus on suojella käyttäjien dataa ja turvata teknologian kehitys. Laki kuitenkin myös vaatii, että kaikkien yritysten, jotka toimivat Kiinassa, on

oltava yhteistyössä valtion kanssa. Niiden on annettava valtiolle täydet oikeudet muun muassa ”sosialismin perusarvoja” mukaillen yrityksen verkon valvontaan ja turvallisuuteen, valtuudet laatia ja tarkistaa aika ajoin verkon suojausstrategiaa ja oikeudet toteuttaa tarvittavat toimenpiteet verkon valvomiseksi, estämiseksi ja hoitamiseksi Kiinan sisällä ja ulkopuolella. (Cybersecurity Law of The People’s Republic of China.) Jotkut Kiinan kyberturvallisuus-lait on muotoiltu siten, että niille on jätetty tulkitsemisen varaa. Lain avulla kiinalaisten henkilökohtainen tieto on mahdollisesti turvassa Kiinan ulkopuolisilta yrityksiltä, mutta Kiinan sisäisillä yrityksillä ja valtiolla on täydet oikeudet satojen miljoonien ihmisten henkilökohtaisiin tietoihin.

7.2.5 Internetiin liittyvien määräysten ja sensuurin toimeenpano ja valvonta

Pekingissä sijaitseva Kyberavaruuden hallinto (Cyberspace Administration of China CAC) on virasto, jonka tehtävä on valvoa, sensuroida ja hallita Kiinan internetiä. CAC tekee tietyin aikaväleihin kyberavaruuden uudelleenarviointia tai erilaisia ”siivouksia” keskittyen tiettyihin aiheisiin. Sensuuri kiristyy esimerkiksi protestien vuosipäivien lähestyessä. Vuoden 2020 tarkistus alkoi kesäkuun ensimmäinen päivä ja siihen liittyvät toimenpiteet löytyvät Kiinan hallituksen sivuilta. (cac.gov.cn 2020.) Vuoden 2020 arvioinnin toimenpiteet ovat melko laajat ja tulkinnanvaraiset, mutta ne keskittyvät lähinnä Kiinan kansalliseen turvallisuuteen. Vuonna 2013 arvioitiin, että virkanimikkeellä ”internetin julkisen mielipiteen analyttikko” toimii määrällisesti 2 miljoonaa levitettynä ympäri julkisia ja yksityisiä yrityksiä. Harvard-yliopiston tutkimuksen mukaan noin 448 miljoonaa kommenttia sosiaalisessa mediassa on Kiinan hallituksen julkaisemia. (Economy 2018.)

7.3 Yksityisyys

7.3.1 Yksityisyyden ongelmat internetissä

Citizen Lab on testannut kolmea Kiinan suosittua selainta (QQ, Baidu ja UC Browser) ja kaikista niistä löytyi tietoturva- ja yksityisyysongelmia. (Senft 2016.) Selainten on todettu keräävän kaikkea mahdollista henkilökohtaista dataa. Esimerkiksi QQ-selain kerää käyttäjän sijainnin, puhelimen laitteiston sarjanumeron ja jokaisen verkkosivun millä tämä vieraillee. Kaikista selaimista on löytynyt haavoittuvaisuuksia, jotka mahdollistavat henkilötietojen vuodon kyberhyökkäyksen sattuessa. Kiinan kyberturvallisuus-lain ansiosta massiiviset henkilötiedot, joita nämä yritykset ovat keränneet, ovat myös Kiinan valtion käytettävissä. (Senft 2016.)

Kiinan vakoilu ei ole rajoittunut vain internetin käyttöön, vaan myös esimerkiksi poliitikkojen ja toimittajien puhelinten kuuntelu on mahdollista. Puhelinyhteyden on myös raportoitu katkeavan mainittaessa tiettyjä kiellettyjä avainsanoja. (LaFraniere & Barboza 2011.)

7.3.2 Yksilöiden seuranta ja sananvapauden esto

Committee to Protect Journalists (CPJ), amerikkalainen voittoa tavoittelematon kansalaisjärjestö pitää listaa journalisteista, jotka ovat vangittuna maailmalla. Vuonna 2019 ainakin 250 journalistia vangittiin heidän työnsä takia, Kiinan ollessa merkittävin journalistien vangitsija. (CPJ 2019.) Journalistit ovat olleet erityistarkkailussa varsinkin Hong Kongin protestien aikana. Ylittäessä Hong Kongin ja Kiinan rajan journalistit ovat joutuneet etsintöjen kohteeksi, jotka ovat voineet kestää monia tunteja. (FCCC HK 2019.)

Kiinan viranomaisten on useasti raportoitu asentavan salakuuntelusovelluksia muidenkin kuin journalistien puhelimiin (Osbourne & Cutler 2019). Salakuuntelusovellusten käyttö on erityisen yleistä paikoissa, jotka koostuvat enimmäkseen muslimeista (Zhong 2019). Sovellukset skannaavat avainsanoja puhelimesta, jonka jälkeen ne lähettävät raportin kerätyistä henkilötiedoista.

Xi Jinpingin hallitus alkoi vuoden 2013 lakiuudistusten jälkeen tarkkailla julkisuuden henkilöitä, joilla on laaja ulottuvuus suurille määrille seuraajia sekä Kiinan kommunistisen puolueen vastaisia mielipiteitä. Tämän seurauksena Twitterin kiinalaisella vastikkeella Weibo-verkkosivulla kirjoitetut aiheet siirtyivät pois poliittisista keskusteluista vähemmän arkaluontoisiin aiheisiin laskien Weibon julkaisujen määrää 70% vuosien 2011 ja 2013 välillä. (Economy 2018.)

7.4 Tiedonvapauden kannatus

7.4.1 Internet-sensuurin vastustus

Kiinan internetin sensuuri ei ole ollut aina näin tiukkaa. Internetissä viestiminen, julkaisu ja VPN-palveluiden käyttö toi kiinalaisille voimaa lyöttäytyä yhteen ja pitää virkavaltaa vastuussa toiminnastaan vetoamusten ja mielenosoitusten avulla. Vuonna 2010 pidetyssä kyselyssä 300:sta kiinalaisesta viranomaisesta 70% vastasi olevansa huolissaan siitä, voiko hänen virheensä tai yksityiselämänsä vuotaa julkisuuteen verkossa. 6000:sta kiinalaisesta asukkaasta 88% uskoi viranomaisten ahdistuksen olevan hyvä asia. (Economy 2018.)

Vasta Xi Jinpingin astuttua presidentin virkaan alkoi internetin valvonta ja sensurointi lisääntyä huomattavasti. Jinpingin alaisena otettiin käyttöön Kiinan verkossa ”7 lähtökohdtaa”, joukko Kiinan hallituksen sääntöjä koskien internetin hallintaa. Kaupallisten VPN-palveluiden käyttö ”kiellettiin” ja voimaan astui laki, jonka mukaan ”juorut” internetissä voivat johtaa vankila-tuomioon, jos ne on nähty yli 5000 kertaa tai jaettu yli 500 ihmiselle. Xi Jinpingin astuessa Kiinan kommunistisen puolueen johtoon, kiinalaisten internet-käyttäjien mielipiteet arkaluontoisista aiheista eivät niinkään ole muuttuneet, vaan ne on suodatettu itsesensuurin taakse ja mielipiteet aiheista julkaistaan verkossa tahallaan väärinkirjoitettuna tai kuvien avulla.

7.4.2 Tavat kiertää internet-sensuuri

Helpoin tapa Kiinan palomuurin kiertämiselle on käyttää VPN-yhteyttä. VPN-yhteyden käytöstä on tosin mahdollista jäädä kiinni ja saada sakkoa, koska normaali VPN-yhteys on mahdollista tunnistaa. Myös monet VPN-palvelimet ovat estetty, eikä niitä päästetä palomuurin läpi. Tietyt VPN-palveluntarjoajat tarjoavat erityis-VPN-palveluita, jotka on tarkoitettu käytettäväksi niissä maissa, joissa palomuri estää normaalin VPN-liikenteen. Obfuscated VPN-yhteys normaalisti toimii poistamalla kaikki VPN-aiheinen tieto VPN-paketin ylätunnisteesta, jonka jälkeen VPN-liikenne ohjataan porttiin 443, joka on yleinen HTTPS-liikenteelle. Näin se maskeeraa VPN-liikenteen näyttämään normaalilta verkkoselailulta.

7.4.3 Innovatiiviset tavat vastustaa internet-sensuuria

Kiinan palomuri suodattaa lukuisia hakuja, joihin liittyvät tietyt avainsanat. Myös eri yritykset ja niiden sovellukset suodattavat tiettyjä avainsanoja, tehden avoimen keskustelun internetissä erittäin hankalaksi. Kiinalaiset nuoret ovat keksineet tavan kiertää sensuuria internetissä kirjoittamalla tietyt sanat tarkoituksella väärin. Kiinan kieli on tonaalinen kieli, joten sama sana voidaan lausua hieman eri tavalla tuoden sanalle täysin uuden merkityksen. Yksi tunnetuimmista esimerkeistä on ”草泥马 cǎonímǎ”, eli ruoho mutta myös hevonen usein paritettuna laaman kuvalla. Kun sanan ”草泥马 cǎonímǎ” kirjoittaa taas eri tavalla ”càonīmā 操你妈”, muuttuu tarkoitus täysin viattomasta eläimestä herjaukseksi ”f**k your mother”. Toinen tunnettu internet-slangin sana on ”河蟹 héxiè”, joka tarkoittaa jokirapua. Kirjoitettuna toisella tavalla se muuttuu sanaksi ”和谐 héxié”, jonka merkitys on harmoninen. Tällä viitataan kiinalaisten järjestelmänvalvojien tapaan viitata kiinalaiseen iskulauseeseen ”harmoninen yhteiskunta” poistettaessa käyttäjien julkaisuja. Kiinalaisessa sosiaalisessa mediassa julkaisemalla kuvan laamasta tai jokiravusta voi olla täysin eri tarkoitus, kuin mitä kuva antaa näyttää. Kiinalaiset viranomaiset kuitenkin ajan myötä saavat nerokkaimmatkin sanaleikit selville ja tiukentavat sensuuria entisestään. Esimerkiksi kuva

kiinalaisesta alkoholista ” Bájǐǔ 白酒” sensuroitiin kaksi viikkoa ennen taivaallisen rauhan aukion vuosipäivää, koska sen lausuminen on lähellä ”Bājiǔ 八九”, joka tarkoittaa lukua 89 liittyen päivämäärään 1989. Sana ”riisi” pupusta ”Mǐtù 米兔” sensuroitiin, koska sitä käytettiin puhuessa #MeToo-liikkeestä, jonka jälkeen kiinalaiset internetin käyttäjät rupesivat julkaisemaan kuvia riisipupuista. (Ables 2019.) On olemassa lukuisia kiinalaisia internet-slangisanoja, joiden tarkoitus on kiertää sensuuria. Internet-slangisanoissa vain mielikuvi- tus on rajana ja uusien sanojen keksiminen tuskin tulee loppumaan niin kauan kuin sanoja sensuroidaan internetissä.

8 Yhdysvallat

8.1 Johdanto

”The land of the free”, lause, jolla on kuvailtu Yhdysvaltoja jo vuosien ajan. Maa, jonka presidentistä on lähestulkoon tullut synonyymi vapaan maailman johtajan kanssa. Yhdysvallat on maa, jonka asukkaat ovat äärimmäisen ylpeitä heidän vapaudestaan ja ovat valmiita taistelemaan ja protestoimaan heidän vapaudestaan henkeen ja vereen. Yhdysvallat on kuitenkin koti lukuisille tietotekniikan jättiläisille, jotka ovat osa miljardien ihmisten päivittäistä elämää. Yritykset kuten Google ja Facebook tietävät lähestulkoon kaiken yksittäisistä ihmisistä venyttäen yksityisyyden rajaa eteenpäin päivä päivältä. Yhdysvaltalaisen tekniikan jättiläisten hallussa ei ole pelkästään yhdysvaltalaisen henkilökohtaisia tietoja, vaan suurimman osan muunkin maailman ihmisten tiedot. Samat yritykset ovat myös vastuussa siitä, miten tieto leviää koko maailmassa. Jos Google päättää estää hakutulokset tiettyyn ideologiaan perustuvalla verkkosivulle (Reed 2020), estäen verkkosivua löytävästä haku tuloksista, Google syyllistyy suurempaan sensuuriin kuin suljettujen internet verkkojen maat kuten Saudi-Arabia, Pohjois-Korea tai jopa Kiina ja sen suuri palomuri.

Toisin kuin sosialistinen Kiina, jossa Kiinan hallituksella on pääsy kaikkiin maan yritysten toimintaan, Yhdysvallat ovat, kuten suuri osa länsimaista, kapitalistinen valtio, jossa yritykset ovat yksityisessä omistuksessa ja hallinnassa. Internetin ollessa vasta kohtalaisen uusi mutta nopeasti kasvava keksintö, tietotekniikkayritykset ovat kasvaneet internetin kehityksen myötä jättimäisiksi miljardien dollarien arvoiseksi monopoleiksi, joilla on enemmän vaikutusvaltaa kuin suurella osalla maailman valtioista. Internetin ja teknologiayritysten kasvu on viimeisenä 20 vuonna ollut räjähdysmäistä, ja ne ovat saaneet kasvaa rauhassa monopoliasemaan, kun lainsäädännökset ja määräykset eivät ole uudistuneet samaa vauhtia kuin tietotekniikka-yksityissektorin kehitys.

Euroopalla on ollut eri tapa lähestyä yritysten keskeistä kilpailulainsäädäntöä kuin Yhdysvalloilla. Professori Wernhard Möschel kirjoittaa vuoden 2007 paperissaan ”US versus EU Antitrust Law”, että 75% Yhdysvaltojen kilpailulainsäädännöllisistä oikeustapauksista tapahtuu yksityisen täytäntöönpanon takia toisin kuin Euroopassa, jossa yksityinen täytäntöönpano on lähestulkoon olematon. Tämä liittyy tiettyihin Yhdysvaltojen oikeusjärjestelmän erityispiirteisiin, joita Euroopassa ei ole ja joita pidetään laajalti ei-toivottuina. (Möschel 2007.) Hän mainitsee vielä paperin lopussa olevansa täysin eri mieltä senhetkisen Euroopan ponnisteluista seurata Yhdysvaltojen esimerkkiä yksityisen lainsäädännön edistämiseksi kilpailulainsäädännössä. ” En tue tätä kehitystä. Väärinkäytösten vaara on liian

suuri. Yksityiset puolueet eivät ole Robin Hoodeja, he ajavat yksityisiä etujaan eikä mitään muuta. Liian usein ne eivät edistä kilpailua, vaan estävät sitä.” (Möschel 2007.)

Euroopalla onkin jo pitkä historia sakottaen teknologiajättejä vuosien ajan niiden rikkoessa Euroopan asettamia kilpailulainsäädäntöjä (Kottasová 2018). Yhdysvalloilla on myös historiaa suurten yritysten monopoleiksi tulemisen estämisestä (Reese 2019), mutta yhdysvaltalaiset teknologiayritykset ovat vältäneet lainsäädökset Yhdysvalloissa ja kasvaneet niiksi teknologiajättiläisiksi, mitä ne ovat tänä päivänä.

Vuonna 2019 Yhdysvallat alkoi seurata Euroopan unionin esimerkkiä, Yhdysvaltojen liittovaltion kauppakomissio FTC ilmoitti heinäkuussa antaneensa Facebookille Yhdysvaltojen suurimman rangaistuksen ikinä: noin 5 miljardin dollarin sakon henkilökohtaisten tietojen väärinkäytöstä (Federal Trade Commission 2019). Facebook joutuu osana sopimusta määrittelemään uudelleen heidän tapansa kohdella yksityistietoja, mutta sopimuksen mukaan Facebook saa edelleen jakaa dataa kolmansien osapuolten kanssa (Wong 2019.) Tämä kuitenkin loi vahvan ennakkotapauksen, joka kertoo Yhdysvaltojen hallituksen olevan valmis saattamaan teknologiayritykset vastuuseen. Yhdysvaltojen Oikeuslaitos aloitti tutkinnan neljää teknologiayritystä, Facebookia, Googlea, Amazonia ja Applea, vastaan kilpailun lainvastaisesta rajoittamisesta (Paul 2019). Tutkimukset johtivat vuoden 2020 heinäkuun kuulusteluun, jossa Yhdysvaltain kongressi kuulusteli tietotekniikkayritysten toimitusjohtajia heidän yritystensä toimintatavoista, joiden kauppa- ja hallinto-oikeuden alakomitean puheenjohtaja David Cicilline kuvaili pystyvän ”sanelemaan ehdot, murskaamaan kokonaisia sektoreita ja herättämään pelkoa edustamalla valtaa kuin pienellä hallituksella... mikä tahansa näiden yritysten toiminnasta vaikuttaa satoihin miljoonin meihin syvästi ja pysyvästi.” (Robertson 2020.)

Yksi Yhdysvaltojen perustamisperiaatteista on ensimmäinen lisäys, joka takaa sananvapauden kaikille Yhdysvaltain asukkaille. Yhdysvaltalaisilla on oikeus omiin mielipiteisiin ja ajatuksiin ilman pelkoa sensuurista tai rangaistuksista. Verkkoalustojen kasvun myötä sensuuri on lisääntynyt. Sosiaaliset mediat kuten Twitter, Facebook, Instagram ja YouTube omaavat enemmän voimaa kuin koskaan muokata, sensuroida tai poistaa tietoja, mitä ihmiset eivät näe. Yhdysvaltojen presidentti Donald Trump ja hänen hallintonsa julkaisivat vuoden 2020 toukokuussa toimeenpanomääräyksen verkkosensuurin estämiselle, sitoutumalla pitämään internetin vapaan ja avoimen keskustelun alustana, koska verkossa käyty keskustelu on yhtä tärkeää kuin yliopistoissa tai kodeissa. (Executive Order on Preventing Online Censorship 2020.)

8.2 Sensuuri

8.2.1 Median sensuuri internetissä ja sananvapauden esto

Vuosikymmen takaperin Yhdysvaltojen internet oli paljon vähemmän säännelty, sosiaaliset mediat kuten Facebook, Twitter tai YouTube olivat vähemmän säänneltyjä kuin tänä päivänä. Vuoden 2020 aikana Yhdysvalloissa on puhuttu sensuurista enemmän kuin pitkään aikaan. Uutisia kutsutaan jatkuvasti termillä ”fake news” ja entinen ulkoministeri Hillary Clinton vaati Facebookin toimitusjohtajaa Mark Zuckerbergiä sensuroimaan ”väärää informatiota”, josta Zuckerberg kuitenkin kieltäytyi vedoten ihmisten kykyyn tehdä omat päätelmänsä. (LaFrance.) Ironisesti vain 10 vuotta taaksepäin Hillary Clintonin puheessa internetin vapaudesta, hän painotti, kuinka useissa maissa harrastetaan sensuuria internetissä ja vertasi niitä Yhdysvaltoihin, jossa ensimmäinen lisäys takaa sananvapauden kaikille, jonka jälkeen hän sanoo: ”Mikään yritys missään ei saa hyväksyä sensuuria missään tapauksessa. Ja Amerikassa, amerikkalaisten yritysten on omaksuttava periaatteellinen näkemys.” (Clinton 2010.)

Tämänvuotiset presidentinvaalit ovat nostaneet kohua ihmisten keskuudessa, mikä on johtanut kaikkien sosiaalisten medioiden ylläpidon tiukentumiseen ja tarpeeseen palkata ulkopuolisia tarkastamaan tietojen lähteet ja todenmukaisuus. (Clayton 2020.) Vaalitulosten jälkeinen sekasorto johti jopa Yhdysvaltojen presidentin Twitter-julkaisujen sensurointiin niiden kiistanalaisen sisällön takia (Trump. 4.11.2020). Teknologijättien loputtoman kasvun takia verkkosivujen valvontatiimit eivät pysy liikenteen perässä (Aydin 2019). Sosiaalisten medioiden käyttäen botteja ja palkaten tuhansia verkkosivuvalvojia kaiken tiedon läpikäymiseen tehden yritysten monimutkaisten ohjeiden virtaviivaisesta seuraamisesta hankalaa.

Sosiaaliset media-alustat kuten Google, Facebook ja Twitter tekevät yhteistyötä torjuakseen loukkaavaa materiaalia internetissä muodostaen ”Sisältö-kartelleja”, kuten Evelyn Douek niitä kuvailee artikkelissaan ”The Rise of Content Cartels” (Douek 2020). Yhteistyö alkoi teknologiasta laittaa lapsipornografiaan digitaalinen sormenjälki, jonka jälkeen se laitettiin keskitettyyn tietokantaan, jota käyttämällä yritykset pystyivät suodattamaan materiaalia alustoillaan. Täysin samanlainen tietokanta tehtiin myös terrorismille ja ääriryhmäsisällölle. Mikä on terrorismiin sisältyvää sisältöä (The Guardian 2017), on kuitenkin paljon vaikeampi määritellä kuin lapsiin kohdistettu väärinkäyttö, mahdollistaen väärän sisällön joutuvan tietokantaan. ”Tämä huolenaihe on erityisen akuutti niiden maiden kohdalla, joissa leimaamalla toisen terroristiksi käytetään erimielisyyksien ja vastustuksen vaimentamiseen.” (Douek 2020).

Hong Kongin protestien aikana Kiinasta lähtöisin olevia tilejä, jotka yrittivät jakaa väärää informaatiota protesteista, alettiin poistamaan Twitterin johdolla (Twitter Blog 19.8.2019). Facebook ilmoitti samana päivänä tehneensä oman tutkimuksen ”Twitteriltä saadun viijeen ansiosta” poistaen 5 Facebook-käyttäjää, 7 sivua ja 3 ryhmää (Gleicher 2019.) Myös Google ilmoitti kolme päivää myöhemmin tehneensä tutkimuksen ”käyttäen omia työkalujaan ja kolmansilta osapuolilta saatua tietoa”. Heidän löytönsä oli ”yhdenmukainen Facebookin ja Twitterin ilmoittamien viimeaikaisten Kiinaan liittyvien havaintojen ja toimien kanssa”, kuitenkin ilmoittamatta mitä he olivat löytäneet. (Huntley 2019.) Teknologiayritykset jakavat selvästi tietoa keskenään ja ilmoittavat toisensa lähteinä tiedolle, mikä ei kuitenkaan varmista tiedon varmuutta, sillä Twitter oli muun muassa poistanut kroatialaisen opiskelijan tilin mahdollisesti vahingoittaen hänen työnhakuaan Kyberturvallisuudessa, jos Twitter-tilin poiston syy tulee ilmi taustatarkastuksissa (Lee 2019). Twitterin ja Facebookin etsinnät eivät olleet myöskään perinpohjaisia, koska yksityishenkilöt löysivät vielä kiinalaisperäisiä tilejä yritysten etsintöjen jälkeen (Monaco 2019).

8.2.2 Tekninen suodatus

Yhdysvaltojen internet on avoin ja verkkosivuja ei suodateta, ellei niistä löydetä sisältöä kuten lapsipornografiaa tai vihapuhetta. Useat yhdysvaltalaiset verkkosivut antavat käyttäjälle mahdollisuuden harjoittaa itsesensuuria raportoimalla muista käyttäjistä, jos itse uskoo niiden rikkovan verkkosivujen sääntöjä.

Yhdysvaltojen oikeuslaitos on ottanut useita tiedostonjakamispalvelimia pois verkosta, kuten Kickass Torrents ja MegaUpload (Spangler 2016) ja salaisia dokumentteja vuotavan WikiLeaks-verkkosivuston (MacAskill 2.12.2010).

8.2.3 Ideoiden ja ajatusten tukahduttaminen ja kriminalisointi

Nykyvuosina pinnalle tullut termi ”Cancel culture” tai vaientamiskulttuuri suomeksi on laaja termi, jolla tarkoitetaan julkisten henkilöiden tai yritysten kannatuksen lopettamista, jos he ovat sanoneet jotain, mikä on mahdollisesti vastenmielistä tai loukkaavaa (Dictionary.com). Vaientamiskulttuuriin liittyy myös ”deplatforming” jolla tarkoitetaan henkilön sosiaalisen media-alustan poistamista. Yleensä tämä ilmenee, kun sosiaalisessa mediassa joku mainitsee jotain poliittisesti virheellistä, jonka jälkeen asiasta loukkaantuneet ihmiset osoittavat mieltään internetissä ja raportoivat sosiaalisessa mediassa kuten YouTubeissa tai Twitterissä käyttäjästä, mikä johtaa hänen tilinsä sulkemiseen.

Yksi tunnetuista ”deplatform”-tapauksista on erittäin oikeistolainen salaliittoteoristi Alex Jones ja hänen uutispodcastinsa InfoWars. Jones on usein käynyt läpi podcasteissaan

erittäin kiistanalaisia aiheita ja tehnyt hätiköityjä johtopäätöksiä, kuten väittänyt, että vuoden 2012 Sandy Hookin ala-asteen kouluammunta ei tapahtunut. (Trotta 2019.) Jonesin yksittäisiä InfoWars-jaksoja oli jo ennestään poistettu sosiaalisesta mediasta kuten YouTubesta ja Spotifysta, kunnes 2018 elokuussa Apple päätti poistaa kaiken Jonesin sisällön iTunesista. Applen jälkeen loputkin sisältökartellin jäsenet kuten Facebook, YouTube ja Spotify kaikki poistivat Jonesin sisällön sosiaalisen median alustoiltaan jättäen InfoWarsin vain kuunneltavaksi sen omalla verkkosivulla. (Romano 2018.) Myös äärioikeistolaisvalkoisnationalismiryhmä Proud Boys ja heidän johtajansa, kanadalainen Gavin McInnes, potkittiin ulos sosiaalisen median alustoilta (Statt 2018), ja kuten Alex Jonesin InfoWars, ainoa paikka, missä McInnes levittää sisältöään, on hänen verkkosivunsa censored.tv.

8.2.4 Internetin käyttöä koskevien lakien ja lainsäädäntöjen suuntaukset

Yhdysvalloissa on tehty monia lakiehdotuksia internetin käytön suhteen, kuten Patriot Act, joka kirjoitettiin 9/11 terroriuhkän takia ja hyväksyttiin 26.10.2001. Patriot Act antaa Yhdysvaltojen viranomaisille oikeudet parannettuun kotimaiseen valvontaan oikeuttamalla viranomaisia esimerkiksi kuuntelemaan yksittäisiä puheluita tai sähköistä kommunikointia tuomioistuimen määräyksellä. Laki Patriot Act nosti myös rangaistusten tasoa niille, jotka syyllistyvät terrorismiin. (USA Patriot Act 2001.) Patriot Act:in vanhentuessa 1.6.2015, otettiin voimaan päivää myöhemmin USA Freedom Act, jolla pyrittiin parantamaan vanhaa lakia rajoittamalla informaation massakeräämistä, tiukentaen syitä saada tuomioistuimen hyväksyntä vakoilulle ja parantaen läpinäkyvyyttä raporttien muodossa, joita valtion virastojen vaaditaan jakamaan hallitukselle ja julkisesti nähtäväksi. (USA Freedom Act 2015.)

Yhdysvaltojen vanhimpiin lakeihin kuuluva vuoden 1966 Freedom of Information Act antaa kenelle tahansa valtuudet pyytää pääsyä liittovaltion virastojen asiakirjoihin. Liittovaltion virastojen on luovutettava tiedot, ellei tietojen sisältöä ole suojattu lain 9 poikkeussäännöllä. (Freedom of Information Act 1966.)

Erittäin kiistelty lakiehdotus Stop Online Privacy Act (SOPA) ehdotettiin ensimmäisen kerran vuonna 2011 lokakuussa. SOPA-laki muutoksen tarkoitus oli keskittyä tekijänoikeustaisteluun ja rajoittaa pääsyä verkkosivuille, joilla laittoman sisällön jakaminen on mahdollista, kuten torrent-sivusto The Pirate Bay. (Stop Online Privacy Act 2011.) SOPA:n ansiosta kaikkien sosiaalisten medioiden pitäisi estää pääsy tai poistaa kokonaan sisältö, joka sisältää pienenkin määrän tekijänoikeuden alaista sisältöä, mikä on lähestulkoon mahdoton vaatimus. Tämä sai suuret teknologiajätit, kuten Googlen ja Facebookin, kirjoittamaan

virallisen valituskirjeen lainsäätäjille, ja verkkosivut kuten Reddit ja Wikipedia sulkiivat sivustonsa päiväksi. (Pepitone 2012.) Lopulta SOPA:n lakiesitystä lykättiin, eikä sitä hyväksytty (CBS News 19.12.2012).

8.2.5 Internetiin liittyvien määräysten ja sensuurin toimeenpano ja valvonta

Yhdysvaltojen ensimmäinen lisäys kieltää sensuurin muutamia poikkeuksia, kuten vihapuhe ja lapsipornografia, lukuun ottamatta. Joitain lakisäädöksiä, kuten Children's Online Privacy Protection Act of 2000 and the Children's Internet Protection Act of 2000, on hyväksytty. Niiden tarkoitus on vaikeuttaa lasten pääsyä kiellettyihin materiaaleihin esimerkiksi asentamalla internet-rajoituksia kouluihin ja kirjastoihin. Näiden rajoitusten lisäksi sosiaaliset mediat ja suuret yritykset harrastavat sensuuria itsesensuurin muodossa. (Stanford Computer Science 2010.)

8.3 Yksityisyys

8.3.1 Yksityisyyden ongelmat internetissä

Teknologiayritysten ja liittovaltion virastoiden kuten NSA:n valtavan ihmisten henkilökohtaisten tietojen kerääminen on johtanut siihen, että suurin osa yhdysvaltalaisista on huolissaan heidän datansa käytössä internetissä. Washingtonilaisen ajatushautomon Pew Research Centerin tekemän tutkimuksen mukaan 62% yhdysvaltalaisista ei usko, että on mahdollista kuluu päivääkään ilman, että yritykset keräävät dataa heistä, ja 63% ei uskonut päivääkään kuluvan ilman hallituksen datan keräystä. (Auxier ym. 2019.) Samassa tutkimuksessa 81% yhdysvaltalaisista kokee, että heillä on vähän tai ei yhtään hallintaa heidän datastaan yritysten kanssa ja 84% kokee samalla tavalla hallituksen keräämän datan kanssa. Tuloksista voi päätellä, että suurin osa on huolissaan heidän henkilökohtaisten tietojensa keräämisestä ja siitä, mihin niitä käytetään, mutta silti ovat sitä mieltä, että edut mitä palveluista saa, ovat riskin arvoista.

Yhdysvaltalaisen huoli on oikeutettua, sillä kuten on monissa eri tietovuodoissa huomattu, suurimmatkin yritykset kuten Facebook ovat alltiina tietomurroille. Vuoden 2018 Facebook-Cambridge Analytica -skandaalissa selvisi, että englantilainen poliittinen konsultointiyritys oli jo vuodesta 2014 lähtien kerännyt miljoonien yhdysvaltalaisen Facebook-käyttäjien henkilökohtaista dataa ja myynyt sitä eteenpäin käytettäväksi vuoden 2016 Yhdysvaltain presidentin vaaleissa. (Confessore 2018.)

8.3.2 Yksilöiden seuranta ja internetiin liittyvän viestinnän valvonta

Reporters Without Borders nimesi Yhdysvallat uudeksi tulokkaaksi heidän ylläpitämälensä ”Enemies of the Internet” listalle vuoden 2014 raportissa (rsf.org 2014). Yhdysvallat joutui listalle Edward Snowdenin vuotamista kansallisen turvallisuusvirasto NSA:n asiakirjojen vuoksi. Niistä selvisi, kuinka NSA suorittaa koko maailmanlaajuisesta joukkovalvontaa tunkeutumalla yritysten, kuten Googlen ja Facebookin, palvelimille käyttämällä sovellusta ”Prism”. (Szoldra 2016.)

Vuodettujen dokumenttien mukaan NSA on muun muassa:

- Vakoillut henkilökohtaista dataa henkilöistä, joilla on iPhone, Android tai BlackBerry (spiegel.de 2013).
- Britannian tiedustelupalvelu GCHQ kerää maailmanlaajuisesti sähköposteja, Facebook-julkaisuja, internet-selaustietoja ja puheluja, jotka se jakaa NSA:n kanssa.
- Vuodesta 2010 lähtien kerännyt dataa tehdäkseen monimutkaisen tietokannan yhdysvaltalaisien sosiaalisista yhteyksistä, jonka avulla voi saada selville heidän sijaintinsa tiettyinä aikoina, heidän yhteytensä muihin ihmisiin, matkustustiedot ja muita henkilökohtaisia tietoja. (Risen & Poitras 2013).
- Vakoillut 35 maailman johtajan puhelutietoja saatuaan heidän numeronsa toiselta Yhdysvaltojen virastolta (Ball 2013).
- Kerännyt melkein 5 miljardin matkapuhelimen puhelutietoja päivittäin (Lewis 2013).
- Lukuisia muita eri valvontaoperaatioita ympäri maailmaa rikkoen miljardien ihmisten yksityisyyttä, kertoo lista NSA:n operaatioista Szoldran artikkeli Business Insider lehdessä. (Szoldra 2016).

8.4 Tiedonvapauden kannatus

8.4.1 Internet-sensuurin vastustus

Yhdysvalloissa liittovaltion lain lisäksi osavaltioilla on omia lakeja, jotka eroavat osavaltioittain ja ovat vaaraksi sananvapaudelle internetissä. Georgian edustajainhuoneen vuoden 1995 lakialoite 76 kieltää ”taistelusanon” käytön, säädyttömän puheen alaikäisiä kohtaan tai tiedon vaarallisiin aseisiin ja terrorismiin liittyen (Georgia House of representatives HB

1630 1996). Kaliforniassa vuoden 1997 lakialoite AB 132 mukaan koulujen, joissa oppilailta on mahdollisuus päästä internetiin, pitää estää pääsy verkkosivuille, jotka sisältävät seksuaalisia tekoja, huumeita tai huumeekulttuuria, uhkapelaamista, laitonta toimintaa ja alkoholituotteita tai tupakkaa (California Assembly Bill AB 132 1997). Kansalaisoikeusjärjestöt kuten American Civil Liberties Union (ACLU 2020) ja National Youth Rights Association (NYRA 2020) puolustavat sananvapautta internetissä ja pyrkivät poistamaan tai vähintään muuttamaan vanhoja lakiasetuksia, jotka rajoittavat yhdysvaltalaisen sananvapautta internetissä.

Myös tänä vuonna 30 vuotta täyttänyt Yhdysvalloissa perustettu kansainvälinen voittoa tavoittelematon järjestö Electronic Frontier Foundation (EFF) on jo vuosia puolustanut digitaalisia oikeuksia ja vastustanut sensuuria. Oikeuskäsittelyiden (Schwartz 2020) lisäksi EFF puskee tietoisuutta sensuurista useilla artikkeleilla kuten ”Who Has Your Back?”, jossa tutkitaan sosiaalisten medioiden sisällön suodatuskäytäntöjä keskellä hallitukselta saatua painostusta sensuroida sisältöä (Gebhart 2019) tai rakentamalla selaimella toimivan sovelluksen Cover Your Tracks!, jonka avulla voi testata kuinka hyvin selaimesi huolehtii käyttäjän yksityisyydestä (Budington 2020).

8.4.2 Tavat kiertää internet-sensuuri

Yhdysvalloissa sensuuri tapahtuu usein jossain itesesensuurin muodossa, eri mediakanavien uutisoinnin eri lähestymistavoilla tai poliittisesti puolueellisesti (Tauberg 2018; Halbrooks 2020). Uutisten lukeminen eri lähteistä ja ajattelemalla kriittisesti niiden sisältöä pienentää omaa riskiään joutumasta itesesensuurin kohteeksi seuraamalla vain yksittäistä uutiskanavaa.

8.4.3 Innovatiiviset tavat vastustaa internet-sensuuria

Trumpin hallinto julkaisi 15.5.2019 Valkoisen talon verkkosivuilla ”Tech Bias Story Sharing Tool” -nimisen lomakkeen, jonka tarkoitus oli auttaa yhdysvaltalaisia kertomaan, jos he ovat kokeneet sensuuria sosiaalisessa mediassa (The White House Twitter 2019). Lomakkeessa kysyttiin nimen lisäksi tarkempia tietoja, kuten sähköpostiosoitetta, postinumeroa ja sitä, onko käyttäjä Yhdysvaltojen kansalainen (Peterson 2019). Valkoisen talon vuoden 2020 toimeenpanomääräyksessä kerrottiin verkkosivun keränneen 16 000 sensuuritapausta ennen verkkosivun sulkemista. Valkoinen talo lähettää valitukset eteenpäin oikeusministeriölle ja Federal Trade Commissionille. (Executive Order on Preventing Online Censorship Sec. 4.(b) 2020.)

9 Tutkimuksen tulokset

9.1 Huomattavin eroavaisuus maiden välillä?

Kaikkien maiden välillä tapahtuu jonkin näköistä sensuuria, edes korkealle vapaus-indeksillä sijoittunut Suomi ei ole täysin vapaa sensuurista ja sen muodoista. Kiinan kansalaisten henkilötiedot joutuvat yritysten kautta hallitukselle pakosta, heiltä ei kysytä ”hyväksytkö he käyttöehdot”, koska Kiinan kommunistinen puolue on jo päättänyt heidän puolestaan, halusivat he vai ei. Yhdysvaltojen asukkailla on vapaus valita: joko elää ilman sosiaalisen median palveluita tai luovuttaa henkilökohtaiset tiedot yrityksille, jotka jakavat niitä eteenpäin. Silti suurin osa ihmisistä hyväksyy sen faktan, että henkilökohtaiset tiedot päätyvät yrityksille, kuten Pew Researchin tutkimus näytti. Suurin osa (81%) yhdysvaltalaista oli sitä mieltä, että hyödyt, joita nämä sosiaaliset mediat ja yritysten palvelut tarjoavat, ovat riskien arvoisia. (Auxier, ym. 2019.) Vaikka kyseinen tutkimus tehtiin yhdysvaltalaisien kesken, uskon, että jos kysely tehtäisiin myös esimerkiksi Suomessa, olisi suurin osa maailman ihmisistä silti samaa mieltä. Kiina ja Yhdysvallat ovat täysin toistensa vastakohdat, Kiinassa kaikki on hallituksen hallussa, kun taas Yhdysvalloissa tuntuu siltä, että teknologiayrityksillä on enemmän valtaa tiettyssä määrin kuin Yhdysvaltain hallituksen virastoilla, muutamia virastoja, kuten NSA:ta, lukuun ottamatta. Suomessa kummallakaan ei ole lähellekään samoja resursseja kuin Kiinan hallituksella tai Yhdysvaltojen yrityksillä.

Suomella ja Yhdysvalloilla on samanlainen lähtökohta sensuuriin, sananvapaus on osa peruslakia ja siitä pidetään tiukasti kiinni. Oikeastihan sananvapaus on myös osa Kiinan peruslakia (Constitution of the People's Republic of China, Article 35), mutta se on siellä vain muodollisuuden takia. Ilmiselvästi Kiinan sisällä tapahtuva sensuuri on täysin eri luokkaa kuin Suomessa tai Yhdysvalloissa, koska heiltä estetään suurin osa internetistä. Toisaalta kaikki palvelut on korvattu kiinalaisilla vastineilla, eikä suuren osan kiinalaisista tarvitse päästä Kiinan palomuurin ulkopuolelle normaalissa päivärutiinissaan. Onko valinnan mahdollisuuden estäminen kuitenkin oikea tapa Kiinan tapauksessa? Suurin osa maailmasta, minä mukaan lukien ja varmasti moni kiinalainen, on sitä mieltä, että ei tietenkään ole, ihmisellä pitäisi olla oikeus valita. Sensuuri Kiinassa on kasvanut jo vuosia ja se on jo juurtunut liian syvälle kiinalaiseen elämään niin, ettei Kiinan päivittäinen sensuuri edes hetkauta muita kuin todella pientä osaa ihmisistä, Manner-Kiinan asukkaita lukuun ottamatta. Pienemmät uutislehdet uutisoivat lukuisia Kiinassa tapahtuvia tapauksia, mutta vasta jonkun suuremman tapahtuman myötä, kuten Kiinan hallituksen kontrolli Hong Kongissa, ottaa valtamedia taas kiinni Kiinan tapahtumista. Tähän erona taas kun Suomessa tai Yhdysvalloissa pienikin lakimuutos tai muu tiedonvapauden rike tapahtuu, vaikka valta-

media ei siitä kirjoittaisi, paikalliset järjestöt kuten EFF, nostavat asian esille ihmisten kuulle, mikä on hyvä asia. Tämä kertoo vain kontrastista länsimaiden ja Kiinan välillä: kuinka paljon ihmisoikeuksia pitää rikkoa, että sananvapaus otetaan huomioon.

Suomeen verrattuna Yhdysvallat ei kuitenkaan ole äärimmäisen kaukana Kiinasta, kun puhutaan tiedonvapauden eroista. Erinäköisten lakiasetusten esille tuomista Yhdysvalloissa tapahtuu paljon useammin kuin Suomessa. Tietysti Yhdysvallat on paljon suurempi maa kuin Suomi, mutta niin on myös sellaisten Yhdysvaltain lainsäädäntöjen määrä, jotka rikkovat sananvapautta tavalla tai toisella oikeuttaen sensuroinnin käytön. Tuntuu siltä, että Yhdysvallat ovat ottaneet nyt askelia Kiinaa kohti sensuuria suhteen. Yhdysvaltojen yritykset ja hallitus tekevät tiukkaa yhteistyötä, mikä on tiettyyn pisteeseen asti hyvä asia, mutta yrityksillä ja hallituksella on tapana tulkita lakisäädöksiä eri tavalla kuin Yhdysvaltojen kansalaisilla varsinkin, kun on kyse sananvapaudesta tai yksityisyydestä.

Suuri osa Yhdysvaltojen poliitikoista on liian vanhoja uudistamaan lainsäädäntöjä internetin käyttöön liittyen. Yhdysvaltojen nykyisen 115. eduskunnan (2018) keski-ikä oli korkein koskaan, 57,8 vuotta (Manning 2018), verrattuna Suomen 2019 eduskunnan 46 vuoden keski-ikään (Honka 2019). Yhdysvaltojen tämänhetkiseen eduskuntaan on valittu nuorempia edustajia, kuten Alexandria Ocasio-Cortez (US Congress 2019). Silti Yhdysvalloissa on niin monta konservatiivista osavaltiota, joissa usein sama henkilö toimii monta vuotta putkeen, eli jos hän ei ollut eduskuntaan mennessä vanhempi kuin keski-ikä eduskunnassa, hän varmasti on, kun sieltä poistuu (Bernstein 2020). Ennen kuin Yhdysvalloissa valitaan nuorempia edustajia, jotka ovat valmiina muuttamaan vanhat lait nykypäivän tasolle, ei Yhdysvallat saa Suomea ja muita Pohjoismaita kiinni, kun on kyse henkilökohtaisesta tiedonvapaudesta.

9.2 Muita merkittäviä eroja

Kiinan hallitus on keskittynyt internetin kehityksen ajan enimmäkseen Kiinan omaan sisäiseen verkkoon rakentaen siitä enemmän ja enemmän valtion kontrolloidun olemuksen, kun sen päin vastoin pitäisi olla mahdollisimman avoin ja turvallinen paikka mielipiteille ja keskustelulle. Sillä välin, kun Kiina on parantanut puolustustaan sisään tulevilta yhteyksiltä kuin myös Kiinasta ulos pyrkiviltä yhteyksiltä, on Yhdysvalloilla ollut resursseja myös hyökkäykseen omia kansalaisiaan ja koko muuta maailmaa kohti. Kiina myös on syyllinen erilaisiin kyberhyökkäyksiin, mutta siinä vaiheessa, kun Kiinan valtionvirastot kehittivät esimerkiksi ”suuren tykin”, oli NSA jo ollut vuosia vauhdissa vakoillen ihmisiä ja yrityksiä ympäri maailmaa. Sillä välin Suomessa tehtiin internetistä ihmisoikeus ja jokainen suomalainen sai oikeudet parempaan internet-yhteyteen. Mainittakoon taas, että Suomi on paljon

pienempi kuin Kiina tai Yhdysvallat, eikä sillä ole vastuuta olla suurvalta, mutta luulisi näillä suurvalloilla olevan rahaa budjetissa yleiseen kehitykseen. Suomi on noussut maaksi, jossa on tarjolla yksiä maailman parhaista internet nopeuksista halvalla hinnalla. Yhdysvallat oli internetin kehityksen alkupäässä myös kehityksen kärjessä. Kiinalla taas kesti hetki, mutta räjähdysmäisen kasvun ansiosta IT-sektorilla, otti Kiina muun maailman kehityksessä kiinni. Kiinassa on varmaan nykyään parempi internet-yhteys kuin Yhdysvalloissa, nopeus toimii kuitenkin vain Kiinan sisällä ilman rajoituksia. Yhdysvaltojen internetin nopeus ja hinta vaihtelee osavaltioittain, mutta silti Texasissa, jossa 1Mbit/s keskiarvohinta on reilusti alhaisin 0,12 \$ (broadband search 2020), se on silti noin tuplasti kalliimpi kuin Suomessa esimerkiksi DNA:n rajaton 5g 1000M liittymä. (DNA Rajaton 5G 1000M) Joissain osavaltioissa on mahdollisuus kuituverkolle ja mahdollisesti halvemmalla hinnalla, mutta se ei yllä vielä koko maan läpi. Kiinan internetin hinnoista on vaikeampi löytää tietoa, mutta vuonna 2018 siellä asuessani alle 100 ¥ yuanilla (12,85 €) sai netin, joka yltyi 50 Mbit/s. Yhdysvalloissa ja Kiinassa kuitenkin internet-yhteydellä on mahdollisesti datakatko ja lisämaksuja, kuten datan ylitysmaksu.

9.3 Löytyisikö yhteneväisyyksiä?

Kaikki kolme maata, Suomi (7.11.2014/917), Kiina (Cyberspace Administration of China 2017) ja Yhdysvallat (Cybersecurity Information Sharing Act of 2015), ovat kuuden vuoden sisällä julkaisseet lakiuudistuksen liittyen tietoturvallisuuteen. Kaikilla mailla, jopa Suomella on taipumus lisätä lakisäädöksiin viranomaisille enemmän valtaa toimia. Antamalla esimerkiksi poliisin kybersuojaustiimille enemmän työkaluja toimia on hyvä asia, mutta lakisäädökset on välillä kirjoitettu niin, että niihin jää tulkinnan varaa. Viranomaiset ja epäilty ei välttämättä näe lakisäädöksen tarkoitusta samalla tavalla, kuten Kiinan tapauksessa ”internet-juorut” (Kaiman 2013) voidaan tulkita aivan, miten päin vain. Tämä pätee myös tapauksissa, joissa kiinalaiset viranomaiset poistavat viestejä, jotka sisältävät ”loukkaavaa ja herjaavaa toimintaa” tai ”laitonta pornografista sisältöä”, vaikka viesti ei sisältäisi kumpaakaan (Jialong 2014).

Yhdysvalloilla ja Kiinalla on hyvin paljonkin yhteneväisyyksiä, Yhdysvaltojen toiminta vain pidetään enemmän salassa. Monet ovat lukeneet Kiinan hallituksen projektista antaa kiinalaisille ihmisille ”sosiaalinen luottoluokitusjärjestelmä” (Yan), jonka tarkoitus on pisteyttää ihmiset sen mukaan, kuinka he tekevät hyviä tekoja tai rikkeitä. Kiinan ulkopuolella tätä pelättiin ja kritisoitiin, mutta kuinka moni mielti sitä, että meillä on ollut samanlainen systeemi käytössä jo kauan, se vain pidetään salassa. Tietotekniikkajättiläiset, esimerkiksi Google, Facebook ja Amazon, tietävät sinusta jo valmiiksi kaiken. Käyttämällä henkilökoh- taista dataa, mitä yritykset jakavat keskenään, ne muotoilevat palvelujaan sen mukaan,

miten olet käyttäytynyt verkossa. (Collins, Dance 2018.) Kuten Robert Delaney artikkelissaan muotoilee ”Googlen, Facebookin ja Amazonin yhteistyö ei ole sosiaalinen pistesysteemi vaan enemmän kuin *The Matrix*.” (Delaney 2020).

Yhdysvaltojen sosiaalinen pisteytys ei suinkaan ole vain yritysten käytössä, vaan myös Yhdysvaltojen hallitus on harrastanut ihmisten ”pisteytystä” sosiaalisen median perusteella. Vuodesta 2014 lähtien Yhdysvaltojen kotimaan turvallisuuden osasto ja ulkoministeriö ovat tutkineet henkilöitä, jotka hakevat Yhdysvaltojen viisumia. Aluksi virkailijat tutkivat käsin sosiaaliset mediat läpi, mutta vuoteen 2019 mennessä prosessi oli automatisoitu ja kaikki viisumin hakijat joutuvat kesästä 2019 lähtien listaamaan kaikki käyttäjänimensä sosiaalisessa mediassa. (Brennan Center 2019.) Kotimaan turvallisuuden osasto myös esitti ehdotuksen, että samaa menetelmää voisi käyttää myös muualla esimerkiksi keräämällä ”standardia dataa” maahanmuuttajista ja muista ulkomaisista matkustuslomakkeista. Dataa kerätään vain tietyltä väestöltä ja tämä on erittäin tärkeää kansallisen turvallisuuden takia. (Homeland Security Notice 2019.) Yhdysvaltain vankilat ovat myös jo vuosia pisteyttäneet vankejaan arvioiden, kuinka iso riski kyseinen vanki on. Pro Publica Data Store teki tutkimuksen Floridan viranomaisilta saadun datan perusteella, kuinka tietokoneet arvioivat isoriskisiksi tietyn tyyppisiä vankeja. Pro Publican tutkimuksen lopputuloksesta selviää, että mustat vangit olivat usein joskus jopa kaksinkertaisella todennäköisyydellä merkitty valkoisia vankeja suuremmiksi riskeiksi.

10 Johtopäätökset

10.1 Mitä tuloksista voi päätellä?

Etsiessäni tietoa kaikista kolmesta maasta, Suomesta oli huomattavasti vaikein löytää tietoa, kun vertaa Yhdysvaltoihin tai Kiinaan. Suomen kysymyksiin löytyy varmasti enemmän tietoa kuin mitä itse löysin. Etsiessä tietoa Suomesta törmää lähestulkoon aina samoihin tarinoihin KRP:n sensuurilistasta ja Nikin verkkosivuista. Euroopan unionin lakisäädökset näyttävät vaikuttavan Suomen lakien muuttamiseen aika lailla, varsinkin liittyen tekijänoikeuksiin. Euroopan unioniin kuulumisesta on myös paljon hyötyä, huonojen lakiuudistusten vastapainossa on aina hyviäkin muutoksia, ainakin lakeja uudistetaan paljon nopeammin kuin Yhdysvalloissa heidän kahden puolueen järjestelmänsä takia tai Kiinassa, jossa vaikuttaa, että sillä ei ole suurta merkitystä mitä lakisäädöksissä lukee, koska niitä tulkitaan aina puolueen edut mielessä.

Yhdysvalloista käytetään termejä "the land of the free" and "the land of opportunity", samalla, kun kotimaan turvallisuusosasto nuuskii tietoja viisumin hakijoista maahanmuuttajiin. Vaikuttaa, että mahdollisuus saattaa löytyä, jos selviää ennakkoluulojen läpi. Näin pohjoismaalaisen näkökulmasta Yhdysvallat ei kyllä ole lähelläkään vapaiden maiden kärkipäätä, mitä tulee henkilökohtaiseen vapauteen. Tietysti osalla väestöstä on vapautta enemmän kuin missään maassa, mutta maiden menestystä ei mitata kourallisen ihmisiä perusteella.

Molempien maiden, Yhdysvaltojen ja Kiinan, uusimmat presidentit ovat sekoittaneet pakkaa tiedonvapauden suhteen todella huolella. Ovatko maiden tiedonvapauden asemat parantuneet maakohdittain viime vuosina? Suomesta on paha sanoa tällä hetkellä, se riippuu enemmän ehkä EU:n tulevista päätöksistä, kuin Suomen hallituksen päätöksistä. Yhdysvaltojen Presidentti Donald Trump on ainakin nostanut yksityisyyden ja sensuurin miljoonien ihmisten ajateltavaksi. Trump on usein kylläkin vain puoliksi oikeassa, valeutisten lopettaminen ja puolueeton uutisointi on hyvä alku sananvapauden puolesta, mutta Trump yleensä on itse myös puolueellinen ja kohdistaa vaatimuksensa vain niihin kanaviin, jotka hyödyttävät häntä itseään. Kiinan presidentti Xi Jinping on tiukentanut sensuuria Kiinassa aivan liikaa. Jinping on yksi ensimmäisiä presidenttejä maailmassa, joka ymmärtää sosiaalisen median voiman, mutta hän ei ole käyttänyt sosiaalista mediaa hyödykseen luomalla positiivista imagoa, vaan on sen sijaan hiljentänyt lukuisia media-alustoja tuoden tiukemmat internet-määräykset ja tiukemman otteen sensuuriin.

Vaikka Kiina ja Yhdysvallat ovat eri puolilla maapalloa, erilaisilla kulttuureilla ja eri tavoilla hallinnoida valtiota, niillä on kuitenkin enemmän yhtenäisyyksiä kuin monilla muilla valtioilla. Trumpin jatkuva Kiinan syyttäminen COVID-19 -viruksesta ja Kiinan maalaaminen Yhdysvaltojen viholliseksi vaalipuheissaan on ironista, koska hän itse on käyttänyt autoritaarisia keinoja kuten Jinping. (Haltiwanger 2020.) Trumpin jatkuva taistelu ”valeutisten” kanssa, kun hän on väittänyt valtamedioiden juonineen häntä vastaan tarinoilla presidenttikauden alusta tähän päivään ja vaalitulosten jälkihuumaan asti, jolloin valtamediat ovat jo kertoneet Joe Bidenin presidentinvaalien voitosta. Trumpin presidenttikauden lopetuksena hän on harjoittanut sananvapauttaan Twitterissä vaatimalla osavaltioiden äänienlaskun lopettamista (Trump 5.11.2020), joka on isoin hänen ottamansa askel lähemmäksi Kiinaa, yrittämällä kieltää demokratian ja vaihtamalla sen autoritaariseen valtioon kuten Kiina.

Sekä Kiinasta että Yhdysvalloista löytyy loputtomasti tapahtumia, niistä kirjoitettuja artikkeleita ja papereita. Löytäessä aiheen avautuu loputon ketunkolo sensuuriin liittyvistä aiheista kussakin maassa. Suomi syyllistyy lähinnä itsesensuuriin, mitä tulee yksityisyyden suojaan, Suomen poliisi on julkisesti aina ilmoittanut minkälaisia toimenpiteitä he suorittavat. Jos Suomen poliisi suorittaa massavalvontaa verhojen takana, se on äärimmäisen hyvin pidetty salassa; ehkä olemme yhden suomalaisen Edward Snowdenin kaltaisen ilmi-antajan päässä protesteista Suomen poliisia vastaan. Mitä tulee Kiinaan ja Yhdysvaltoihin, Kiina toki vakoilee myös ympäri maailman, mutta Kiinan hallituksen päämäärä on kuitenkin ollut kontrolloida Kiinan sisäisiä tapahtumia. Yhdysvallat ja muutamat muut valtiot taas ovat rikkoneet miljardien ihmisten yksityisyyttä röyhkeästi jo vuosia. Tiedonvapautta verratessa Yhdysvallat ovat vain muutaman huonon päätöksen päässä Kiinan tavoista. Yhdysvaltalaisille osa sensuurin muodoista on jo arkipäivää teknologiayritysten toimesta. Ehkä Yhdysvaltain hallitus alkaa harjoittamaan myös sensuuria valvonnan ja vakoilun rinnalle. Suomi ja muut Pohjoismaat ovat vielä toistaiseksi turvassa ainakin muuhun maailmaan verrattuna, mutta kuten Yhdysvalloissa, ei tarvita kuin muutama huono EU-lainsäädäntö ja me olemme samalla matkalla hallitusten ja yritysten valvomaan internetiin.

Lähteet

Ables, Kelsey. 7.8.2019. The forbidden images of the Chinese internet. CNN. Luettavissa: <https://edition.cnn.com/style/article/chinese-internet-censorship-images/index.html> Luettu 19.11.2020

ACLU. 2020. ACLU 100 YEARS ONLINE CENSORSHIP ON THE STATES. American Civil Liberties Union. Luettavissa: <https://www.aclu.org/other/online-censorship-states> Luettu: 22.11.2020

Amnesty international. 3.7.2020. Hong Kong: National security arrests over social media posts violate freedom of expression. Luettavissa: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/07/hong-kong-national-security-arrests-over-social-media-posts-violate-freedom-of-expression/> Luettu: 18.11.2020

Auxier, Brooke. Rainie, Lee. Anderson, Monica, Perrin, Andrew. Kumar, Madhu & Turner Erica . 15.11.2019. Americans and Privacy: Concerned, Confused and Feeling Lack of Control Over Their Personal Information. Pew Research Center. Luettavissa: <https://www.pewresearch.org/internet/2019/11/15/americans-and-privacy-concerned-confused-and-feeling-lack-of-control-over-their-personal-information/> Luettu: 22.11.2020

Aydin, Rebecca. 24.08.2019. Amazon, Facebook, Twitter, and YouTube are all facing moderation issues — here's how America's tech giants are struggling to police their massive platforms. Business Insider. Luettavissa: <https://www.businessinsider.com/amazon-youtube-twitter-facebook-content-moderation-issues-2019-8?r=US&IR=T> Luettu: 21.11.2020

Ball, James. 25.10.2013. NSA monitored calls of 35 world leaders after US official handed over contacts. The Guardian. Luettavissa: <https://www.theguardian.com/world/2013/oct/24/nsa-surveillance-world-leaders-calls> Luettu: 22.11.2020

Bernstein, Jonathan. 23.7.2020. Commentary: The average age of new US senators is late 50s. We need younger candidates. Chicago Tribune. Luettavissa: <https://www.chicagotribune.com/opinion/commentary/ct-opinion-age-senate-20200623-sdlohrhhljgvfg2xzvjkp56664-story.html> Luettu: 22.11.2020

Brennan Center. 12.11.2019. Timeline of Social Media Monitoring for Vetting by the Department of Homeland Security and the State Department. Luettavissa: <https://www.brennancenter.org/our-work/research-reports/timeline-social-media-monitoring-vetting-department-homeland-security-and> Luettu: 22.11.2020

Broadband search. 2020. The Cost of Internet by State In The USA. Luettavissa: <https://www.broadbandsearch.net/blog/internet-cost-by-state> Luettu: 22.11.2020

Brown Daniel. 6.12.2018. Business Insider. The 27 countries in the world with the most freedom. Luettavissa: <https://www.businessinsider.com/countries-most-freedom-in-the-world-2018-4?r=US&IR=T#1-sweden-tie-25> Luettu 30.10.2020

Budington, Bill. 19.11.2020. Introducing Cover Your Tracks! Electronic Frontier Foundation. Luettavissa: <https://www.eff.org/deeplinks/2020/11/introducing-cover-your-tracks> Luettu: 22.11.2020

California Assembly Bill AB 132. 15.1.1997. Bill number: AB 132. Legislation of California. Luettavissa: http://www.leginfo.ca.gov/pub/97-98/bill/asm/ab_0101-0150/ab_132_bill_19970331_amended_asm.html Luettu: 22.11.2020

CBS News. 19.12.2012. SOPA is dead, Smith pull bill. Luettavissa: <https://www.cbsnews.com/news/sopa-is-dead-smith-pulls-bill/> Luettu: 22.11.2020

Chandel, S., Jingji, Z., Yunnan, Y., Jingyao, S., & Zhipeng, Z. (2019). The Golden Shield Project of China: A Decade Later—An in-Depth Study of the Great Firewall. 2019 International Conference on Cyber-Enabled Distributed Computing and Knowledge Discovery (CyberC). Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/338361425_The_Golden_Shield_Project_of_China_A_Decade_Later-An_in-Depth_Study_of_the_Great_Firewall Luettu: 17.11.2020

Choudhury, Saheli R. 01.08.2017. Apple removes VPN apps in China as Beijing doubles down on censorship. CNBC. Luettavissa: <https://www.cnbc.com/2017/07/31/apple-removes-vpn-apps-in-china-app-store.html> Luettu: 17.11.2020

Clayton, James. 31.10.2020. How social media is preparing for US election chaos. BBC News. Luettavissa: <https://www.bbc.com/news/technology-54738873> Luettu: 21.11.2020

Clinton, Hillary. 1.21.2010. Statement: Hillary Clinton on internet freedom. Luettavissa: <https://www.ft.com/content/f0c3bf8c-06bd-11df-b426-00144feabdc0> Luettu: 21.11.2020

Collins, Keith, Keith – Dance, Gabriel J.X., 20.30.2018. How Researchers Learned to Use Facebook ‘Likes’ to Sway Your Thinking. The New York Times. Luettavissa: <https://www.nytimes.com/2018/03/20/technology/facebook-cambridge-behavior-model.html> Luettu: 22.11.2020.

Committee to Protect Journalists. 11.12.2019. China, Turkey, Saudi Arabia, Egypt are world’s worst jailers of journalists. Luettavissa: <https://cpj.org/reports/2019/12/journalists-jailed-china-turkey-saudi-arabia-egypt/> Luettu: 18.11.2020

Confessore, Nicholas. 4.4.2018. Cambridge Analytica and Facebook: The Scandal and the Fallout So Far. The New York Times. Luettavissa: <https://www.nytimes.com/2018/04/04/us/politics/cambridge-analytica-scandal-fallout.html> Luettu: 22.11.2020

Constitution of the People’s Republic of China. Artikla 35. Englanninkielinen käännös kirjoitettu 14.3.2004. The National People’s Congress of the People’s Republic of China. Luettavissa: http://www.npc.gov.cn/zgrdw/englishnpc/Constitution/node_2825.htm Luettu: 22.11.2020

Cybersecurity Information Sharing Act of 2015. 28.11.2015. S.754 - To improve cybersecurity in the United States through enhanced sharing of information about cybersecurity threats, and for other purposes. US Congress. Luettavissa: <https://www.congress.gov/bill/114th-congress/senate-bill/754> Luettu: 22.11.2020

Cybersecurity Law of the People’s Republic of China. 2017. Luettavissa: <https://www.amchamchina.org/uploads/media/default/0001/05/b78e2db2b147c09b8430b6bd55f81bc8299ea50f.pdf> Luettu: 18.11.2020

Cyberspace Administration of China. CAC. 13.4.2020. Cyber Security Review Measures Luettavissa: http://www.cac.gov.cn/2020-04/27/c_1589535450769077.htm Luettu: 18.11.2020

Datareportal. Digital 2020: China. Luettavissa: <https://datareportal.com/reports/digital-2020-china> Luettu: 18.11.2020

Delaney, Robert. 7.1.2020. How can the US judge China’s social credit system when American consumers are chained to big tech? South China Morning Post. Luettavissa:

<https://www.scmp.com/comment/opinion/article/3044795/how-can-us-judge-chinas-social-credit-system-when-american> Luettu: 22.11.2020

Depken, II Craig A. 2006. Who supports Internet censorship? First Monday. Luettavissa: <https://firstmonday.org/ojs/index.php/fm/article/view/1390/1308> Luettu: 16.9.2020

Dictionary.com. Cancel Culture. Luettavissa: <https://www.dictionary.com/e/pop-culture/cancel-culture/> Luettu: 21.11.2020

DNA palvelukuvaus. Luettavissa: https://www.dna.fi/documents/753910/853465/DNA_Kiinteiden_laajakaistapalveluiden_erityiseh-dot.pdf/48b75db3-fa5c-6a59-a8be-c8edad178b6e Luettu 6.11.2020

DNA Rajaton 5G 1000M. Luettavissa: <https://kauppa4.dna.fi/Puhelinliitym%C3%A4t/Kiinte%C3%A4-hinta,-rajaton-k%C3%A4ytt%C3%B6/DNA-Rajaton-5G-1000M/p/QVS000013> Luettu: 22.11.2020

DNA Twitter. 21.3.2018. Tämä on tärkeä asia ja olemmekin jo tekemässä yhteistyötä KRP:n kanssa, sillä aloitamme vastaavan suodatuksen kevään aikana. @pelastakaalapse @krp_poliisi. Twitter-viesti. @DNA_fi. Luettavissa: https://mobile.twitter.com/DNA_fi/status/976504871737323520 Luettu 6.11.2020

Douek, Evenlyn. 11.2.2020. The Rise of Content Cartels. Columbia University. Luettavissa: <https://knightcolumbia.org/content/the-rise-of-content-cartels> Luettu: 21.11.2020
Electronic Frontier Finland – Effi ry:n säännöt. Luettavissa: <https://effi.org/yhdistyksen-saannot/> Luettu 17.11.2020

Economy, Elizabeth C. 29.6.2018. The great firewall of China: Xi Jinping's internet shutdown. The Guardian. Luettavissa: <https://www.theguardian.com/news/2018/jun/29/the-great-firewall-of-china-xi-jinpings-internet-shutdown> Luettu: 19.11.2020

Electronic Frontier Finland. 24.2.2009 Lex Nokia FAQ. Luettavissa: <https://effi.org/lexnokia-faq/> Luettu: 17.11.2020

Euroopan parlamentin direktiivi yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 95/46/EC. 24.10.1995. Luettavissa: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31995L0046:en:HTML> Luettu 24.10.2020

Euroopan parlamentit ja neuvoston asetus avointa internetyhteyttä koskevista toimenpiteistä ja yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla annetun direktiivin 2002/22/EY sekä verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella annetun asetuksen (EU) N:o 531/2012 muuttamisesta (EU) 2015/2120. 25.11.2015. Luettavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32015R2120#d1e443-1-1> Luettu 6.11.2020

Executive Order on Preventing Online Censorship. 28.5.2020. The White House. Luettavissa: <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/executive-order-preventing-online-censorship/> Luettu: 20.11.2020.

Federal Trade Commission. 24.7.2019. FTC Imposes \$5 Billion Penalty and Sweeping New Privacy Restrictions on Facebook. Luettavissa: <https://www.ftc.gov/news-events/press-releases/2019/07/ftc-imposes-5-billion-penalty-sweeping-new-privacy-restrictions> Luettu: 20.11.2020

Freedom House. 2020. Freedom in the world 2020 China. Luettavissa: <https://freedomhouse.org/country/china/freedom-world/2020> Luettu 17.11.2020

Freedom of Information Act. 4.7.1966. Public Law 89-487. Luettavissa: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-80/pdf/STATUTE-80-Pg250.pdf> Luettu: 22.11.2020

Gebhart, Gebbie. 12.6.2019. Who Has Your Back? Censorship Edition 2019. Electronic Frontier Foundation. Luettavissa: <https://www.eff.org/wp/who-has-your-back-2019> Luettu: 22.11.2020

Georgia House of Representatives HB 1630. 18.4.1996. Computer or telephone network; transmitting misleading data. Legislation of Georgia. Luettavissa: <http://www.legis.ga.gov/legislation/archives/19951996/leg/fulltext/hb1630.htm> Luettu: 22.11.2020

Gleicher, Nathaniel, Head of Facebook Cybersecurity Policy. 19.8.2019. Removing Coordinated Inauthentic Behavior from China. Luettavissa: <https://about.fb.com/news/2019/08/removing-cib-china/> Luettu: 21.11.2020

Greenwald, Glenn 16.10.2020. Facebook and Twitter Cross a Line Far More Dangerous Than What They Censor. The Intercept. Luettavissa: <https://theintercept.com/2020/10/15/facebook-and-twitter-cross-a-line-far-more-dangerous-than-what-they-censor/> Luettu: 16.10.2020

Halbrooks, Glenn. 14.7.2020. How Media Censorship Affects the News You See. Thought Co. Luettavissa: <https://www.thoughtco.com/how-media-censorship-affects-the-news-you-see-2315162> Luettu: 22.11.2020

Haltiwanger, John. 14.5.2020. Trump is blaming China for coronavirus even as he employs the same authoritarian tactics as Xi Jinping. Business Insider. Luettavissa: <https://www.businessinsider.com/trump-blames-china-covid-19-but-mimics-its-authoritarian-behavior-2020-5?r=US&IR=T> Luettu: 22.11.2020

Hämäläinen, Veli-Pekka. 29.9.2019. Unohdettu urkintalaki: Edes Nokia ei käyttänyt ajamaansa pykälää – sen sijaan siihen turvautui pieni työttömien yhdistys Itä-Helsingistä. Yle. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10988092> Luettu: 17.11.2020

Harju, Jukka. 21.3.2018. Helsingin Sanomat. Operaattorit aikovat estää pääsyä verkkosivustoille, joissa on laitonta materiaalia – Telia otti jo käyttöön poliisin sulkulistan. Luettavissa: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000005612898.html?share=12941f3b87adb2074121d89fd8fb4852> Luettu: 6.11.2020

HE 48/2008. Hallituksen esitys Eduskunnalle sähköisen viestinnän tietosuojalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hern Alex. 13.4.2015. 'Great Cannon of China' turns internet users into a weapon of cyberwar. The Guardian. Luettavissa: <https://www.theguardian.com/technology/2015/apr/13/great-cannon-china-internet-users-weapon-cyberwar> Luettu: 19.11.2020

Hiltunen, Ilmari. 27.09.2020. Ulkoinen vaikuttaminen ja sen vastakeinot suomalaisessa journalismissa. Luettavissa: <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/98406> Luettu: 22.11.2020

History.com Editors. 22.11.2020. Socrates. Luettavissa: <https://www.history.com/topics/ancient-history/socrates> Luettu: 10.9.2020

Hokkanen, Teemu. 9.11.2017 Vihapuhe, viharikokset ja rikokseen kehottaminen. Poliisi.fi blogi. Luettavissa: <https://blogi.poliisi.fi/vihapuhe-viharikokset-ja-rikokseen-kehottaminen/>
Luettu: 17.11.2020

Homeland Security Notice. 4.9.2019. Agency Information Collection Activities: Generic Clearance for the Collection of Social Media Information on Immigration and Foreign Travel Forms. Homeland Security Department. Luettavissa: <https://www.federalregister.gov/documents/2019/09/04/2019-19021/agency-information-collection-activities-generic-clearance-for-the-collection-of-social-media> Luettu: 22.11.2020

Honka, Niina. 15.4.2019. Eduskunnan keski-ikä putosi vuodella – Nuoria kansanedustajia valittiin kuitenkin vähemmän kuin viimeksi. Yle. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10741490> Luettu: 22.11.2020

Honkonen, Marja. 26.5.2017. Painostuksen monet muodot. Journalisti.fi. Luettavissa: <https://www.journalisti.fi/artikkelit/2017/7/painostuksen-monet-muodot/> Luettu: 22.11.2020

Huntley, Shane, Google Threat Analysis Group. 22.8.2019. Maintaining the Integrity of our platforms. Luettavissa: <https://www.blog.google/outreach-initiatives/public-policy/maintaining-integrity-our-platforms/> Luettu: 21.11.2020

In exchange for even more data about you from Amazon, Netflix, Spotify, Microsoft, and others. The Atlantic. Luettavissa: <https://www.theatlantic.com/technology/archive/2018/12/facebooks-failures-and-also-its-problems-leaking-data/578599/> Luettu: 16.10.2020

Jialong, Zhang. 16.4.2014. China's New Internet Crackdown Not About Porn. Foreign Policy. Luettavissa: <https://foreignpolicy.com/2014/04/16/chinas-new-internet-crackdown-not-about-porn/> Luettu: 18.11.2020

Kaiman, Jonathan. 10.9.2013. China cracks down on social media with threat of jail for "online rumours" The Guardian. Luettavissa: <https://www.theguardian.com/world/2013/sep/10/china-social-media-jail-rumours> Luettu 18.11.2020

Känsälä, Samuli. 13.6.2019. Operaattori luovutti syyttömän Tomin tiedot Hedman Partnersille – vuosien piina perättömistä piratismiväitteistä. Luettavissa: <https://www.tivi.fi/uutiset/tv/27ff046d-b990-436e-965a-1e1ce29e2a95> Luettu 12.11.2020

Koponen, Henri. 8.9.2017. Journalists in Finland face 'unprecedented' levels of online abuse. International Press Institute. Luettavissa: <https://ipi.media/journalists-in-finland-face-unprecedented-levels-of-online-abuse/> Luettu: 22.11.2020

Kottasová, Ivana. 18.7.2018. Google's not alone. Europe has been taking on tech companies for decades. CNN. Luettavissa: <https://money.cnn.com/2018/07/18/technology/eu-biggest-fines-tech/index.html> Luettu: 20.11.2020

Lafrance, Adrienne. 25.1.2020. Hillary Clinton: Mark Zuckerberg Has 'Authoritarian' Views on Misinformation. The Atlantic. Luettavissa: <https://www.theatlantic.com/politics/archive/2020/01/hillary-clinton-mark-zuckerberg-is-trumpian-and-authoritarian/605485/> Luettu: 21.11.2020

LaFraniere, Sharon , Barboza David . 21.3.2011. China Tightens Censorship of Electronic Communications. New York Times. Luettavissa: https://www.nytimes.com/2011/03/22/world/asia/22china.html?_r=1 Luettu: 18.11.2020

Laki lapsipornografian levittämisen estotoimista 1.12.2006/1068

Laki sähköisen viestinnän palveluista 7.11.2014/917

Laki viestintämarkkinalain muuttamisesta 363/2011

Lee, Dave. 21.8.2019. Baffled student tells Twitter: 'I'm not a Chinese agent' BBC News. Luettavissa: <https://www.bbc.com/news/technology-49416617> Luettu: 21.11.2020

Lewis, Paul. 5.12.2013. Snowden documents show NSA gathering 5bn cell phone records daily. The Guardian. Luettavissa: <https://www.theguardian.com/world/2013/dec/04/nsa-storing-cell-phone-records-daily-snowden> Luettu: 22.11.2020

Li, Feng, Kun, Cao. 22.5.2020. The State of Cyberspace Administrator of China Launched the 2020 "Clearness" special action for 8 months. Luettavissa: <http://politics.people.com.cn/n1/2020/0522/c1001-31719589.html> Luettu: 18.11.2020

Li, Shan. 23.1.2019. China's Internet Watchdog Closes Hundreds of Websites, Criticizes Tencent App. The Wall Street Journal. Luettavissa: <https://www.wsj.com/articles/chinas-internet-watchdog-closes-hundreds-of-websites-criticizes-tencent-app-11548257637> Luettu: 18.11.2020

Liao, Rita. 7.11.2018. WeChat reaches 1M mini programs, half the size of Apple's App Store. Luettavissa: <https://techcrunch.com/2018/11/07/wechat-mini-apps-200-million-users/?guccounter=1> Luettu: 18.11.2020

Luukka, Teemu. 27.5.2011. Musiikkituottajat vaatii Elisaa estämään pääsyn piraattisvutolle. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000004808975.html> Luettu: 12.11.2020

MacAskill, Ewen. 2.12.2010. WikiLeaks website pulled by Amazon after US political pressure. The Guardian. Luettavissa: <https://www.theguardian.com/media/2010/dec/01/wikileaks-website-cables-servers-amazon> Luettu: 21.11.2020

Madrigal, Alexis C. 19.12.2018. Facebook Didn't Sell Your Data; It Gave It Away
Manning Jennifer. 20.12.2018. Membership of the 115th Congress: A Profile. Congressional Research Service. Luettavissa: <https://www.senate.gov/CRSpubs/b8f6293e-c235-40fd-b895-6474d0f8e809.pdf> Luettu: 22.11.2020

Millward, Steven. 10.1.2013. Now China's WeChat App is censoring Its Users Globally. TechAsia. Luettavissa: <https://www.techinasia.com/china-wechat-censoring-users-globally> Luettu: 18.11.2020

Ming, Cheang. 24.01.2017. China's Great Firewall is doubling up on VPN regulation. CNBC. Luettavissa: <https://www.cnbc.com/2017/01/24/chinas-great-firewall-is-doubling-up-on-vpn-regulation.html> Luettu 17.11.2020

Monaco, Nick. 18.9.2019. Welcome to the Party: A Data Analysis of Chinese Information Operations CN. Medium.com Luettavissa: <https://medium.com/digintel/welcome-to-the-party-a-data-analysis-of-chinese-information-operations-6d48ee186939> Luettu: 21.11.2020

Möschel, Prof. Dr. Wernhard, 2007. Tübingen. US versus EU antitrust Law. Ladattavissa: <ftp://ftp.zew.de/pub/zew-docs/veranstaltungen/rnic/papers/WernhardMoeschel.pdf> Luettu: 20.11.2020

Murdoch, Steven J., Anderson, Ross. Tools and Technology of Internet Filtering. January 2008. Luettavissa https://tavaana.org/sites/default/files/Access%20Denied.%20Chapter%203%20Tools%20and%20Technology%20of%20Internet%20Filtering%20-%20PDF%20-%20English_0.pdf Luettu 7.10.2020

Ng, Jason. 20.7.2015. Politics, Rumours, and Ambiguity. Tracking Censorship on WeChat's Public Accounts Platform. The Citizen Lab. Luettavissa: <https://citizenlab.ca/2015/07/tracking-censorship-on-wechat-public-accounts-platform/> Luettu: 18.11.2020

NYRA. 2020. Censorship. National Youth Rights Association. Luettavissa: <https://www.youthrights.org/issues/age-discrimination/censorship/> Luettu: 22.11.2020

Oikaistaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta 2004/48/EC 29.4.2004. Luettavissa: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32004L0048R\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32004L0048R(01)&from=EN) OLMSTEAD ET AL.v. UNITED STATES. GREEN ET AL. v. SAME. McINNIS v. SAME. 1928. Supreme Court of United States. Luettavissa: [https://scholar.google.fi/scholar_case?case=5577544660194763070&q=Olmstead+v.+United+States+\(1928\)&hl=en&as_sdt=2006&as_vis=1](https://scholar.google.fi/scholar_case?case=5577544660194763070&q=Olmstead+v.+United+States+(1928)&hl=en&as_sdt=2006&as_vis=1) Luettu: 24.10.2020

OpenNet Initiative 2009. Nordic Countries Luettavissa: https://opennet.net/research/regions/nordic-countries#footnote34_9wk76of Luettu: 30.10.2020

OpenNet Initiative. 09.08.2012. China. Luettavissa: <https://opennet.net/research/profiles/china-including-hong-kong> Luettu: 17.11.2020

Osborne, Hilary, Cutler, Sam. 2.7.2019. Chinese border guards put secret surveillance app on tourists' phones. The Guardian. Luettavissa: <https://www.theguardian.com/world/2019/jul/02/chinese-border-guards-surveillance-app-tourists-phones> Luettu: 18.11.2020

Paul, Kari. 24.7.2019. US justice department targets big tech firms in antitrust review. The Guardian. Luettavissa: <https://www.theguardian.com/technology/2019/jul/23/tech-companies-antitrust-review> Luettu: 20.11.2020

Pehkonen, Kati. 29.01.2019 Leffapiraattien kurinpalautus – jälkinäytös: käsikirjoitus. Luettavissa: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/01/29/leffapiraattien-kurinpalautus-jalkinaytos-kasikirjoitus> Luettu 12.11.2020

Pepitone, Julianne. 20.1.2012. SOPA explained: What it is and why it matters. Luettavissa: https://money.cnn.com/2012/01/17/technology/sopa_explained/index.htm#:~:text=SOPA%20is%20an%20acronym%20for,the%20trading%20of%20pirated%20content. Luettu: 22.11.2020

Peterson, Becky. 16.5.2019. The White House created an online tool for Facebook and Twitter users to report examples of political bias and censorship. Business Insider. Luettavissa: <https://www.businessinsider.com/white-house-launches-online-tool-report-bias-facebook-twitter-2019-5?r=US&IR=T> Luettu: 22.11.2020

Pöyhtäri, Reetta. Haara, Paula & Raittila, Pentti. 2013. Vihapuhe sananvapautta kaventamassa. Tampere University Press. Luettavissa: https://www.hssaatio.fi/wp-content/uploads/2013/11/Vihapuhe-sanavapautta..versio_PAINOVERSIO_21.10.13.pdf Luettu: 12.11.2020

Puolamäki, Kai. 18.02.2008 Finnish Internet censorship. Electronic Frontier Finland. Luettavissa: <https://effi.org/blog-kai-2008-02-18/> Luettu 30.10.2020

Radio Free Asia 30.3.2020. Tibetan Father, Son Detained For Listening to Dalai Lama Teachings. Luettavissa: <https://www.rfa.org/english/news/tibet/father-03302020141555.html> Luettu 18.11.2020

Rautio, Maria. 11.06.2012. Yle.fi. Pirate Bay -estot laajenevat – seuraavaksi mukaan pienet operaattorit ja muut torrent-sivustot? Luettavissa: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2012/06/11/pirate-bay-estot-laajenevat-seuraavaksi-mukaan-pienet-operaattorit-ja-muut> Luettu 6.11.2020.

Reed, Kevin. 4.11.2020. Google admits to censoring the World Socialist Web Site. Wsws.org. Luettavissa: <https://www.wsws.org/en/articles/2020/11/04/goog-n04.html> Luettu 20.11.2020

Reese, Frederick. 22.10.2019. 15 companies the U.S. government tried to break up as monopolies. Stacker.com. Luettavissa: <https://stacker.com/stories/3604/15-companies-us-government-tried-break-monopolies> Luettu: 20.11.2020

Reinboth, Susanna. 31.5.2017. Kolme miestä saa syytteen toimittajan solvaamisesta ja uhkailusta – toimittaja sai törkyviestejä maahanmuutosta kokeneesta kirjoituksesta. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000005234411.html> Luettu: 22.11.2020

Reporters Without Borders 2020 World Press Freedom Index. Maailman vapaimmat maat lista 2020. Luettavissa: <https://rsf.org/en/ranking> Luettu: 16.9.2020

Reuters. 30.3.2018. Businesses, consumers uncertain ahead of China VPN ban. Luettavissa: <https://www.reuters.com/article/us-china-vpns/businesses-consumers-uncertain-ahead-of-china-vpn-ban-idUSKBN1H612F> Luettu: 17.11.2020

Risen, James, Poitras, Laura. 28.9.2013. N.S.A. Gathers Data on Social Connections of U.S. Citizens. The New York Times. Luettavissa: <https://www.nytimes.com/2013/09/29/us/nsa-examines-social-networks-of-us-citizens.html> Luettu: 22.11.2020

Roberts H., Zuckerman, E., Palfrey, J. 2007 Circumvention Landscape Report: Methods, Uses, and Tools. The Berkman Center for Internet & Society at Harvard University March 2009. Luettavissa: https://dash.harvard.edu/bitstream/handle/1/2794933/2007_Circumvention_Landscape.pdf?sequence=2 Luettu 3.10.2020

Robertson, Adi. 29.7.2020. Everything you need to know from the tech antitrust hearing. The Verge. Luettavissa: <https://www.theverge.com/2020/7/29/21335706/antitrust-hearing-highlights-facebook-google-amazon-apple-congress-testimony> Luettu: 20.11.2020

Romano, Aja. 6.8.2018. Apple banned Alex Jones's Infowars. Then the dominoes started to fall. Vox. Luettavissa: <https://www.vox.com/policy-and-politics/2018/8/6/17655516/info-wars-ban-apple-youtube-facebook-spotify> Luettu: 21.11.2020.

rsf.org. 12.3.2014. Enemies of the Internet 2014. Reporters Without Borders. Luettavissa: <https://rsf.org/sites/default/files/2014-rsf-rapport-enemies-of-the-internet.pdf> Luettu: 22.11.2020

Ruan, Lotus , Knockel, Jeffrey , Ng, Jason, & Crete-Nishihata, Masashi . 30.11.2016. One App, Two Systems. How WeChat uses one censorship policy in China and another internationally. The Citizen Lab. Luettavissa: <https://citizenlab.ca/2016/11/wechat-china-censorship-one-app-two-systems/> Luettu: 18.11.2020

Rudolph, Josh. 13.3.2014. Partial List of Deleted WeChat Accounts. China Digital Times. Luettavissa: <https://chinadigitaltimes.net/2014/03/partial-list-deleted-wechat-accounts/> Luettu: 18.11.2020

Schwartz, Adam. 4.2.2020. EFF Lawsuit Ends Censorship Against PETA on Public University's Facebook Page. Electronic Frontier Foundation. Luettavissa: <https://www.eff.org/deeplinks/2019/12/eff-ends-censorship-against-peta-public-university-facebook-page> Luettu: 22.11.2020

Senft, Adam. 28.3.2016. Researchers identify major security and privacy issues in Popular China Browser Application, QQ. The Citizen Lab. Luettavissa: <https://citizenlab.ca/2016/03/researchers-identify-major-security-and-privacy-issues-in-popular-china-browser-application-qq/> Luettu: 18.11.2020

Spangler, Todd. 20.7.2016. Feds Seize Kickass Torrents Piracy Site Domain Names, Announce Arrest of Alleged Ringleader. Variety. Luettavissa: <https://variety.com/2016/digital/news/feds-bust-kickass-torrents-piracy-arrest-1201818775/> Luettu: 21.11.2020

Spiegel.de. 7.9.2013. NSA Can Spy on Smart Phone Data. SPIEGEL international. Luettavissa: <https://www.spiegel.de/international/world/privacy-scandal-nsa-can-spy-on-smart-phone-data-a-920971.html> Luettu: 22.11.2020

Stanford Computer Science. 2010. Free speech vs Maintaining Social Cohesion. US Censorship. Stanford University Luettavissa: https://cs.stanford.edu/people/eroberts/cs181/projects/2010-11/FreeExpressionVsSocialCohesion/us_pol-icy.html#:~:text=The%20First%20Amendment%20to%20the,all%20levels%20of%20government%20censorship.&text=Direct%20censorship%20of%20the%20internet,obscenity%20such%20as%20child%20pornography. Luettu: 22.11.2020

Statista 24.08.2018. 98% of Chinese internet users are mobile, kirjoittaja Niall McCarthy. Luettavissa: <https://www.statista.com/chart/15202/the-number-of-internet-users-in-china/#:~:text=Interestingly%2C%20788%20million%20people%20are,everyday%20life%20across%20the%20country> Luettu 30.9.2020

Statt, Nick. 30.10.2018. Facebook bans accounts affiliated with far-right group the Proud Boys and founder Gavin McInnes. Luettavissa:

<https://www.theverge.com/2018/10/30/18045410/facebook-bans-proud-boys-far-right-extremist-group-gavin-mcinnis> Luettu: 21.11.2020

Stop Online Piracy Act. 26.10.2011. H.R.3261 . Luettavissa: <https://www.congress.gov/bill/112th-congress/house-bill/3261> Luettu: 22.11.2020

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731.

Suomen tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404

Suomen valtiosopimus 8/1976

Sweden.se 2020. 20 Milestones of Swedish press freedom. Ruotsin viralliset verkkosivut. Luettavissa: <https://sweden.se/society/20-milestones-of-swedish-press-freedom/> Luettu: 16.9.2020

Szoldra, Paul. 16.9.2016. This is everything Edward Snowden revealed in one year of unprecedented top-secret leaks. Business Insider. Luettavissa: <https://www.businessinsider.com/snowden-leaks-timeline-2016-9?r=US&IR=T> Luettu: 16.9.2020

Tampereen Yliopiston lehdistötiedote. 30.9.2020. Journalists experience a multitude of pressures in Finland – growing threat from public is a special concern. Luettavissa: <https://www.tuni.fi/en/news/journalists-experience-multiple-threats-public-special-concern> Luettu: 22.11.2020

Tardáguila, Christina, Chen, Summer. 23.1.2020. China arrested 8 for spreading 'hoaxes' about what is now known as coronavirus. What happened to them? Poynter. Luettavissa: <https://www.poynter.org/fact-checking/2020/the-2019-coronavirus-virus-lands-in-the-u-s-after-killing-17-and-taking-eight-to-prison/> Luettu: 18.11.2020

Tauberg, Michael. 4.9.2018. How Does News Coverage Differ Between Media Outlets? Towards Data Science. Luettavissa: <https://towardsdatascience.com/how-does-news-coverage-differ-between-media-outlets-20aa7be1c96a> Luettu: 22.11.2020

Telian palvelukuvaus. Ladattavissa: <https://www.telia.fi/dam/jcr:878afe1a-421e-44f6-af30-c959b3c0218a/telia-yhteys-kotiin-palvelukuvaus-11-2017-fi.pdf> Luettu 6.11.2020

Tenzin, Kunsang. 26.7.2016. Second Tibetan Jailed Over Dalai Lama WeChat Group. Radio Free Asia. Luettavissa: <https://www.rfa.org/english/news/tibet/second-07262016170418.html> Luettu: 18.11.2020

THE BASIC LAW OF THE HONG KONG SPECIAL ADMINISTRATIVE REGION OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA. 4.4.1990 Luettavissa: https://www.basiclaw.gov.hk/en/basiclawtext/images/basiclaw_full_text_en.pdf Luettu:18.11.2020

The Foreign Correspondents' Club China Hong Kong. 24.8.2019. FCCC statement on search and detention risk for journalists travelling between Hong Kong and China. Luettavissa: <https://www.fcchk.org/fccc-statement-on-search-and-detention-risk-for-journalists-travelling-between-hong-kong-and-china/> Luettu: 18.11.2020

The Guardian. 24.5.2017. How Facebook guides moderators on terrorist content. Luettavissa: <https://www.theguardian.com/news/gallery/2017/may/24/how-facebook-guides-moderators-on-terrorist-content> Luettu: 21.11.2020

The White House Twitter. 15.5.2019. The Trump Administration is fighting for free speech online. No matter your views, if you suspect political bias has caused you to be censored or silenced online, we want to hear about it! <http://wh.gov/techbias>. Twitter-viesti. @WhiteHouse. Luettavissa: <https://twitter.com/WhiteHouse/status/1128765001223663617> Luettu: 22.11.2020

Thomala, Lai Lin. 14.08.2020. Mobile phone internet users in China 2015-2023, Statista. Luettavissa: <https://www.statista.com/statistics/558731/number-of-mobile-internet-user-in-china/> Luettu: 30.9.2020

Trotta, Daniel. 31.12.2019. Infowars founder who claimed Sandy Hook shooting was a hoax ordered to pay \$100,000. Reuters. Luettavissa: <https://www.reuters.com/article/us-texas-lawsuit-alex-jones-idUSKBN1YZ1BB> Luettu: 21.11.2020

Trump, Donald J. 5.11.2020. STOP THE COUNT! Twitter viesti. Luettavissa: <https://twitter.com/realDonaldTrump/status/1324353932022480896> Luettu: 22.11.2020

Trump, Donald J. 4.11.2020. We are up BIG, but they are trying to STEAL the Election. We will never let them do it. Votes cannot be cast after the Polls are closed! Twitter-viesti @realDonaldTrump. Luettavissa: <https://twitter.com/realDonaldTrump/status/1323864823680126977> Luettu: 21.11.2020

Twitter Blog. 19.08.2019. Information operations directed at Hong Kong. Luettavissa: https://blog.twitter.com/en_us/topics/company/2019/information_operations_directed_at_Hong_Kong.html Luettu: 21.11.2020

US Congress 2019. Representative Alexandria Ocasio-Cortez. Luettavissa: <https://www.congress.gov/member/alexandria-ocasio-cortez/O000172?searchResult-ViewType=expanded> Luettu: 22.11.2020

Usa Freedom Act 2.6.2015. Uniting and Strengthening America By Fulfilling Rights and Ensuring Effective Discipline Over Monitoring Act of 2015. US Congress. Luettavissa: <https://www.congress.gov/114/plaws/publ23/PLAW-114publ23.pdf> Luettu: 22.11.2020

Usa Patriot Act 26.10.2001. Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism Act Of 2001. US Congress. Luettavissa: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-107publ56/pdf/PLAW-107publ56.pdf> Luettu: 22.11.2020

Vaalisto, Heidi 12.1.2012. Elisa korjasi lipsahduksen Pirate Bay -listalla. Ilta Sanomat. Luettavissa: <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000001738702.html> Luettu 12.11.2020

Website Test behind the Great Firewall of China. WebSitePulse. Testattavissa: <https://www.websitepulse.com/tools/china-firewall-test#>

Wong, Julia Carrie. 12.7.2019. Facebook to be fined \$5bn for Cambridge Analytica privacy violations- reports. The Guardian. Luettavissa: <https://www.theguardian.com/technology/2019/jul/12/facebook-fine-ftc-privacy-violations> Luettu: 20.11.2020.

World Bank 2019. Yhdistyneiden kansakuntien erityisjärjestö Maailmanpankki. Individuals using the internet (% of population). Luettavissa: https://data.worldbank.org/indicator/IT.NET.USER.ZS?end=2019&name_desc=false&start=2019&type=shaded&view=map&year=2017 Luettu 30.9.2020

Yan, Sophia. 2.6.2019. The village testing China's social credit system: driven by big data, its citizens earn a star rating. South China Morning Post. Luettavissa: <https://www.scmp.com/magazines/post-magazine/long-reads/article/3012574/village-testing-chinas-social-credit-system> Luettu: 22.11.2020

Yhdistyneiden kansakuntien Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus 217A/1948
<https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/index.html> Luettu: 16.9.2020

Yhdistyneiden Kansakuntien kokous 13.12.2013. Frank La Rue:n erikoisesittely ilmaisun vapauden edistämisestä ja suojelemisesta. New York. Luettavissa: <https://ohchr.org/Documents/HRBodies/SP/StatementSRFreeDEXProtectingJournalists13Dec2013.pdf> Luettu: 16.9.2020

Yle 25.7.2011. Suomen poliisi tehostaa nettivalvontaa Norjan vuoksi. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-5396642> Luettu 17.11.2020

Yle. 14.10.2009. 1Mb Broadband Access Becomes Legal Right. Luettavissa: https://yle.fi/uutiset/osasto/news/1mb_broadband_access_becomes_legal_right/5898764
Luettu: 30.10.2020

Zhong Raymond. 2.7.2019. China Snares Tourists' Phones in Surveillance Dagnet by Adding Secret App. The New York Times. Luettavissa: <https://www.nytimes.com/2019/07/02/technology/china-xinjiang-app.html> Luettu:18.11.2020

11 Liitteet

11.1 Liite 1. WeChat sensuroitu tili

This account has been blocked and the content cannot be viewed

In response to related complaints, this account is suspected of violating the "Internet User Public Account Information Service Management Regulations", see details

11.2 Liite 2. Avainsanat

[Start Free Trial](#) ▶

Results

Tested From:	Guangzhou, China
Tested At:	2020-11-18 14:17:03 (GMT +00:00)
URL Tested:	https://www.imdb.com/search/keyword/?keywords=communism%2Ctiananmen-square%2Cdemocracy&re
Resolved As:	13.35.102.174
Status:	OK
Response Time:	11.190 sec
DNS:	9.713 sec
Connect:	0.166 sec
Redirect:	0.000 sec
First Byte:	0.825 sec
Last Byte:	0.486 sec
Size:	173909 bytes

HTTP Headers

```
HTTP/1.1 200 OK
Content-Type: text/html; charset=UTF-8
Transfer-Encoding: chunked
Connection: keep-alive
Server: Server
Date: Wed, 18 Nov 2020 14:17:02 GMT
x-amz-rid: FWPM6YFJS6VMF4NFJBSW
Set-Cookie: uu=BCYiofyf5QDwCHlXJj7BHJ-RApQhzu2WH2sYa77eLwZNFfySkY2RqS1893aNk8LztiUV
Vu1KrLu8P68ac4gr3dRI05hogWIXIs7aRW348HAOR%0D%0AiW%0D%0A; Domain=.imdb.com
GMT; Path=/; Secure
Set-Cookie: session-id=000-0000000-0000000; Domain=.imdb.com; Expires=Mon
Set-Cookie: session-id-time=2236429022; Domain=.imdb.com; Expires=Mon, 06
X-Frame-Options: SAMEORIGIN
Content-Security-Policy: frame-ancestors 'self' imdb.com *.imdb.com *.m
amazon.com *.amazon.com amazon.co.uk *.amazon.co.uk amazon.de *.amazon.
www.google.com www.google.co.uk search.aol.com bing.com www.bing.com
```

11.3 Liite 3. Kuvitteellinen symboli ruoho mutahevosesta

